

Bryssel den 8.5.2013
COM(2013) 269 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Rapport om EU-medborgarskapet 2013
EU-medborgare: dina rättigheter, din framtid**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Rapport om EU-medborgarskapet 2013
EU-medborgare: dina rättigheter, din framtid**

1. INLEDNING

Medborgarna står och måste stå i centrum för den europeiska integrationen. Till stöd för detta beslutade EU-institutionerna att göra 2013 till Europaåret för medborgarna, för att ge ny kraft åt EU-medborgarskapet och det europeiska projektets medborgardimension. När EU nu tar stora steg mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union¹ med demokratisk legitimitet som en av hörnstenarna och med siktet inställt på en politisk union är det särskilt väsentligt att fokusera på vad EU gör för att underlätta medborgarnas liv, hjälpa dem att förstå sina rättigheter och engagera dem i en debatt om det Europa de vill leva i och bygga för kommande generationer.

EU-medborgarskapet medför nya rättigheter och möjligheter. Den rättighet som närmast förknippas med EU-medborgarskapet är rätten att fritt röra sig och bosätta sig i EU. Tack vare den moderna tekniken och det faktum att det nu är enklare att resa gör den fria rörligheten att européerna kan vidga sina horisonter bortom nationella gränser, lämna sitt land under kortare eller längre perioder, resa till och från EU-länder för att arbeta och utbilda sig, resa i tjänsten eller för nöjes skull eller handla över gränserna. Den fria rörligheten ökar de sociala och kulturella kontakterna inom EU och skapar närmare band mellan européerna. Dessutom ger den ömsesidiga ekonomiska fördelar för företag och medborgare, även de som stannar hemma, i och med att EU avskaffar allt fler interna hinder.

I Maastrichtfördraget från 1993 definierades EU-medborgarskapet, och alla EU-medborgare, både förvärvsarbetande och andra, gavs en rad rättigheter. Genom Lissabonfördraget och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna stärktes EU-medborgarnas rättigheter².

EU-medborgare har framför allt rätt att

- inte diskrimineras på grund av nationalitet,
- fritt röra sig och uppehålla sig i EU,
- rösta och ställa upp som kandidater i kommunala val och val till Europaparlamentet oavsett var de bor i EU, på samma villkor som landets egna medborgare,
- få hjälp av ett annat EU-lands ambassad eller konsulat utanför EU på samma villkor som medborgare i det landet, om deras eget land inte har någon representation,

¹ En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union – Inledningen till en debatt om Europa, COM(2012) 777 final/2.

² Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (andra delen artiklarna 20–24) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (avdelning V). I denna rapport kan begreppet ”medborgare” också avse varje person som uppehåller sig i EU i enlighet med relevanta fördragsregler och relevant sekundärrätt.

- göra framställningar till Europaparlamentet, vända sig till Europeiska ombudsmannen och kontakta EU-institutionerna (på vilket som helst av EU:s officiella språk), och
- tillsammans med andra EU-medborgare organisera eller stödja ett medborgarinitiativ för att kräva ny EU-lagstiftning,

Europeiska unionens domstol har bekräftat den konstitutionella vikten av EU-medborgarskapet genom att slå fast att **”ställningen som unionsmedborgare är avsedd att vara den grundläggande ställningen för medlemsstaternas medborgare”**³. I en viktig dom nyligen⁴ klargjorde domstolen att artikel 20 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) utgör hinder för nationella åtgärder som skulle kunna medföra att unionsmedborgare berövas möjligheten att faktiskt åtnjuta kärnan i de rättigheter de har tack vare unionsmedborgarskapet.

Kommissionen lade 2010 fram sin första **rapport om EU-medborgarskapet**⁵ och tillkännagav 25 åtgärder för att se till att EU-medborgarna kan utöva sina rättigheter i sitt dagliga liv, utan att möta onödiga hinder. Sedan dess har kommissionen vidtagit åtgärder för att uppfylla dessa 25 åtaganden⁶.

Några åtgärder som vidtagits:

- Rörligheten har underlättats för officiella handlingar (t.ex. födelsebevis, dödsattester, äktenskapsbevis och dokument som rör fast egendom).
- Rättigheterna har stärkts för de omkring 75 miljoner människor som varje år utsätts för brott i EU.
- Byråkratin har minskat för de 3,5 miljoner människor som varje år registrerar en bil i ett annat EU-land, vilket gett besparingar på minst 1,5 miljarder euro per år för företag, medborgare och registreringsmyndigheter.
- Förslag har lagts fram om snabba och billiga lösningar för att konsumenter ska kunna lösa sina tvister med näringsidkare i EU utanför domstol, vilket gör att Europas konsumenter kan spara omkring 22,5 miljarder euro per år.
- Enklare tillgång till järnvägssystemet för de uppskattningsvis 80 miljoner européer som har funktionshinder.
- Hinder har undanröjts för ett effektivt utövande av valrättigheter vid europeiska och lokala val för de 8 miljoner EU-medborgare över rösträttsåldern som bor i ett annat EU-land än sitt eget.
- Medborgarna erbjuds användarvänlig information om sina EU-rättigheter genom en informationspunkt på nätet med samlad information – Ditt Europa och Europa Direkt.

Att göra EU-medborgarskapet till en realitet i medborgarnas dagliga liv är en kontinuerlig process. Att det fortfarande finns hinder har bekräftats av ett omfattande **offentligt samråd**

³ Se t.ex. mål C-184/99, Grzelczyk, punkt 31.

⁴ Mål C-34/09, Ruiz Zambrano, punkt 42.

⁵ *Rapport om EU-medborgarskapet 2010 – Att undanröja hindren för EU-medborgarnas möjligheter att utöva sina rättigheter*, KOM(2010) 603.

⁶ En fullständig redogörelse för de åtgärder som vidtagits sedan 2010 finns i bilaga 1 till denna rapport.

om **EU-medborgarskapet** som kommissionen inledde den 9 maj 2012⁷, Eurobarometerundersökningar 2013 om EU-medborgarskapet⁸ och valrättigheter⁹ och möten med berörda intressenter inför utarbetandet av denna rapport, i samarbete med Europaparlamentet¹⁰, Regionkommittén¹¹ och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén¹².

Medborgardialoger¹³, som inletts av kommissionen inom ramen för Europaåret för medborgarna¹⁴, ger ytterligare insikter om medborgarnas farhågor och förslag.

I denna **rapport om EU-medborgarskapet 2013** föreslår kommissionen **tolv nya åtgärder på sex huvudområden** för att undanröja ytterligare hinder för medborgarnas utövande av sina EU-rättigheter¹⁵.

Undanröja hinder för arbetstagare, studerande och praktikanter i EU

Människors största bekymmer i dag är finans- och statsskuldskrisen och dess ekonomiska effekter. Nio av tio européer ser arbetslösheten eller den ekonomiska situationen som de viktigaste frågorna för deras region i dagsläget¹⁶. Européernas främsta förväntning på EU är att unionen ska bekämpa krisen, vilket också betyder att minska arbetslösheten och framför allt ungdomsarbetslösheten, som är dubbelt så hög som arbetslösheten bland vuxna (23,5 % jämfört med 9,5 % under första kvartalet 2013). Medborgarna efterlyser en verklig EU-arbetsmarknad som gör att de kan utnyttja sysselsättningsmöjligheter i andra EU-länder och bidra till den europeiska ekonomin. De vill också se initiativ som gör det möjligt för dem att utveckla sin kompetens och få tillgång till högkvalitativ utbildning i andra EU-länder. Kommissionen lägger nu fram förslag för att göra det enklare för medborgarna att arbeta och utbilda sig i ett annat EU-land, och det rör sig om förslag som gynnar EU-medborgarens personliga utveckling och karriär och den ekonomiska tillväxten i EU som helhet.

Minska byråkratin i medlemsstaterna

⁷ Offentligt samråd om EU-medborgarskapet som inleddes av kommissionen den 9 maj 2012 (nedan kallat *2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet*) – http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_sv.pdf

⁸ Flash Eurobarometer 365 – Medborgarskap i den Europeiska unionen – februari 2013 (nedan kallad *2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet*) – http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_365_en.pdf

⁹ Flash Eurobarometer 364 – Valrättigheter – mars 2013 (nedan kallad *2013 års Eurobarometer om valrättigheter*) – http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_364_en.pdf.

¹⁰ Europaparlamentets och kommissionens gemensamma utfrågning om EU-medborgarskapet den 19 februari 2013, "Making the most of EU citizenship" – http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/eu_hearing_report.pdf

¹¹ Forum den 28 november 2012, "Citizens' Agenda going local" – http://www.cor.europa.eu/en/news/forums/Documents/proceeding_forum_citizens.pdf.

¹² Konferens den 22–23 januari 2013, "Making the most of the European year of Citizens".
http://ec.europa.eu/european-debate/index_en.htm.

¹³ <http://europa.eu/citizens-2013/>.

¹⁴ Alla förslag till åtgärder som redovisas i detta avsnitt kommer att omfattas av kommissionens sedvanliga beslutsförfaranden och ingå i den fleråriga budgetramen 2014–2020.

¹⁶ Standard Eurobarometer 78 – Europeiskt medborgarskap – hösten 2012 (nedan kallad *Standard Eurobarometer 78*) – http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_first_en.pdf. Arbetslösheten blir ett allt större bekymmer för EU-medborgarna (ökning med 4 procentenheter sedan Eurobarometerundersökningen våren 2012).

EU-medborgarna vet att de har rätt till fri rörlighet¹⁷. Mer än två tredjedelar anser att den fria rörligheten för personer inom EU medför ekonomiska fördelar för deras land¹⁸. Medborgarna utnyttjar aktivt denna rättighet genom att göra miljardtals resor inom EU varje år. Nästan en av fem tillfrågade vid 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet som utnyttjat sin rätt till fri rörlighet hade dock mött svårigheter, ofta beroende på utdragna eller oklara administrativa förfaranden. Medborgarna vill ha lösningar som gör det enklare att resa och bo i EU. Kommissionen lägger nu fram förslag om minskad byråkrati och enklare förfaranden i medlemsstaterna.

Skydda de sårbara i EU

Särskild omsorg om och skydd för sårbara samhällsmedlemmar är centralt för den europeiska sociala modellen. Vid samråden har medborgarna pekat på de särskilda svårigheter som människor med funktionshinder (uppskattningsvis 80 miljoner i EU) möter när de rör sig i EU. De har också uppgett att vissa medborgare är mer sårbara när det handlar om att hävda sina rättigheter, framför allt i samband med straffrättsliga förfaranden, exempelvis på grund av sin unga ålder eller sitt psykiska eller fysiska tillstånd. Kommissionen föreslår nu åtgärder för att stärka sårbara medborgares rättigheter.

Undanröja hinder för handel i EU

Den gränsöverskridande näthandeln ökar stadigt i EU. En fjärdedel av medborgarna som handlade på Internet 2012 beställde varor från säljare i andra EU-länder¹⁹. EU-medborgarna möter dock fortfarande problem när de handlar på nätet²⁰. Därför behövs ett ökat konsumentskydd och bättre information, särskilt om produkter på områden där utvecklingen går snabbt, t.ex. digital teknik. Enkel och säker gränsöverskridande handel går hand i hand med enkel och snabb gränsöverskridande tvistlösning. Kommissionen föreslår nu åtgärder för att se till att medborgarna får bättre information, i synnerhet när de handlar på nätet, och enkelt kan söka rättelse när något blir fel.

Målinriktad och lättillgänglig information i EU

Mycket har gjorts för att förbättra medborgarnas medvetenhet om sina EU-rättigheter, i synnerhet genom informationspunkten Europa Direkt²¹ och Ditt Europa²². En av tre medborgare säger nu att de är välinformerade om sina EU-rättigheter²³. Det är en förbättring, men det är inte tillräckligt. Knappt en fjärdedel av de tillfrågade (24 %) känner sig relativt eller mycket välinformerade om vad de kan göra om deras EU-rättigheter inte respekteras²⁴. Kommissionen överväger nu hur informationen till medborgarna om deras EU-rättigheter och hur de kan utnyttjas kan effektiviseras och förbättras.

Medverka i EU:s demokratiska liv

¹⁷ Nio av tio medborgare vet detta enligt 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet.

¹⁸ 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet.

¹⁹ Eurostat – Internet purchases by individuals – <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>. Siffrorna är högre för unga människor (25–34 år).

²⁰ Enligt 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet möter en av fyra tillfrågade svårigheter i samband med näthandel.

²¹ http://europa.eu/europedirect/index_en.htm.

²² <http://europa.eu/youreurope/index.htm>.

²³ 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet.

²⁴ Ibid.

EU-medborgarnas fulla medverkan i EU:s demokratiska liv på alla nivåer är själva kärnan i unionsmedborgarskapet. Att främja medborgarnas och det civila samhällets engagemang i en debatt om Europafrågor ligger rätt i tiden med tanke på Europaåret för medborgarna och det kommande valet till Europaparlamentet, som utgör viktiga tillfällen för medborgarna att säga sin mening. Medborgarna ifrågasätter vissa medlemsstaters bruk att beröva sina medborgare deras rösträtt vid nationella val därför att de har bött i ett annat EU-land under en period²⁵. Vid Europaparlamentets och kommissionens gemensamma utfrågning den 19 februari 2013 om EU-medborgarskapet diskuterade medborgare, företrädare för det civila samhället, experter och Europaparlamentariker om det var berättigat att beröva medborgare deras rösträtt mot bakgrund av rådande förhållanden. Kommissionen föreslår nu vägar för att främja EU-medborgarnas medverkan i EU:s demokratiska liv.

Rapporten om EU-medborgarskapet 2013 åtföljs av rapporten om arbetet för ett väl fungerande EU-medborgarskap 2011–2013 (enligt artikel 25 i EUF-fördraget) med en genomgång av läget när det gäller tillämpningen av fördragets bestämmelser om EU-medborgarskap de senaste tre åren.

Parallellt med detta har kommissionen också antagit den årliga rapporten om tillämpningen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna²⁶.

2. TOLV NYA NYCKELÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBÄTTRA EU-MEDBORGARNAS LIV

2.1 – Undanröja hinder för arbetstagare, studerande och praktikanter i EU

Göra det lättare för medborgare, framför allt unga, att utveckla sin kompetens, hitta ett arbete och bidra till tillväxt i EU

Rörliga medborgare gynnar EU:s ekonomi

Trots den höga arbetslösheten (över 26 miljoner människor i EU) ökar antalet otillsatta lediga tjänster jämfört med mitten av 2009, och företagen har svårt att rekrytera kvalificerad personal. Detta äventyrar tillväxt och innovation i EU-ekonomin. Arbetskraftens rörlighet kan alltså vara en kraftfull justeringsmekanism för att åtgärda obalanser och bidra till en bättre matchning mellan arbetstillfällen och kompetens, samtidigt som dynamiken återställs och EU-medborgarnas sociala svårigheter lindras. Medborgarnas möjligheter till en smidig övergång till sysselsättning ökar, liksom möjligheterna till personlig och yrkesmässig utveckling.

Det finns starka ekonomiska skäl för rörlighet. Erfarenheterna från utvidgningarna 2004 och 2007 har visat att rörlighet inom EU har positiva effekter för ekonomier och arbetsmarknader. Exempelvis uppskattas BNP i EU-15 ha ökat med nästan 1 % på lång sikt tack vare rörligheten efter utvidgningarna (2004–2009)²⁷. För EU som helhet motsvarar BNP-effekten av den senaste tidens rörlighet inom EU en kollektiv inkomstökning på omkring 24 miljarder euro för EU-medborgarna²⁸. I dag är dock arbetskraftens rörlighet fortfarande låg i EU²⁹.

²⁵ 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet och 2013 års Eurobarometer om valrättigheter.

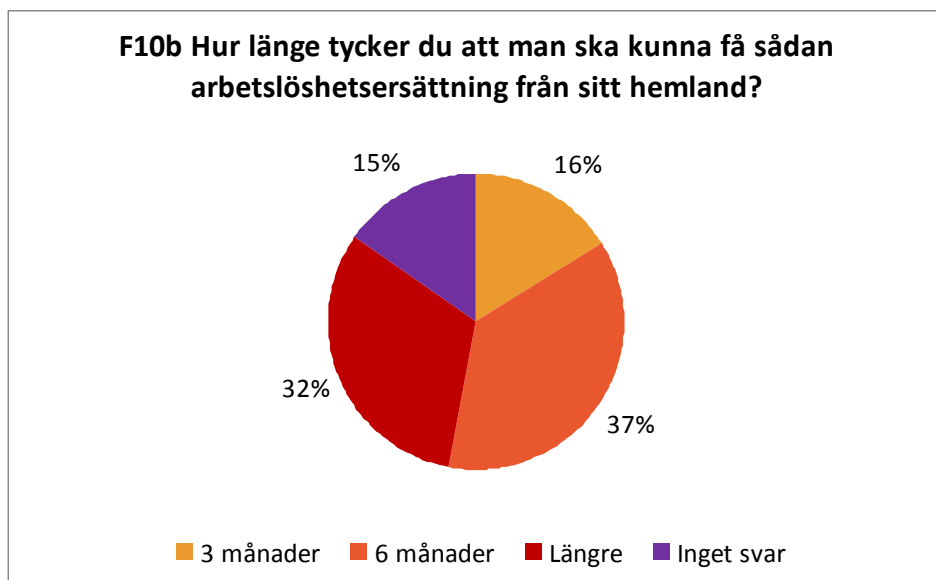
²⁶ COM(2013) 271 – http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/charter_report_2012_en.pdf.

²⁷ Se *Employment and social developments in Europe 2011*, kapitel 6: *Intra-EU labour mobility and the impact of enlargement*, s. 274.

²⁸ Se rapport från European Integration Consortium, *Labour mobility within the EU in the context of enlargement and the functioning of the transitional arrangements*, Nürnberg, 2009, s. 132. Se även *Five years of an enlarged EU, Economic achievements and challenges, European economy 1/2009*, s. 135.

²⁹ Bara 3 % av EU-medborgarna i arbetsför ålder bor i ett annat EU-land. Den årliga gränsöverskridande rörligheten inom EU är bara i genomsnitt 0,29 %. Det är långt under siffrorna för Australien (1,5 %)

EU-medborgarna är fortfarande tveksamma till att söka arbete i ett annat EU-land eftersom de oroar sig för sin situation om de inte snabbt hittar ett jobb³⁰. För närvarande garanterar EU-lagstiftningen att medborgare som har rätt till arbetslöshetsersättning och reser till ett annat EU-land för att söka arbete får behålla sin arbetslöshetsersättning från hemlandet under tre månader³¹. Trots att EU-lagstiftningen ger medlemsstaterna möjlighet att förlänga denna rätt till högst sex månader garanteras detta ännu inte i ländernas nationella praxis³². Vid 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet ansåg en majoritet av de tillfrågade (69 %) att den som söker arbete i ett annat EU-land bör få arbetslöshetsersättning i minst sex månader.

Källa: 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet – Bas: tillfrågade som sökt arbete i ett annat EU-land.

Frederico, en ung kock från Portugal, bestämde sig för att resa till Sverige för att söka nytt arbete. Han bad arbetsförmedlingen i Portugal om den blankett som skulle göra det möjligt för honom att få ut sin portugisiska arbetslöshetsersättning i Sverige under tre månaders tid och registrerade sig hos arbetsförmedlingen i Sverige så snart han kom dit. Han hittade emellertid inget arbete inom de tre månader som blanketten gällde. Frederico måste besluta sig för att antingen återvända till Portugal för att inte förlora sin rätt till arbetslöshetsersättning eller stanna i Sverige utan rätt till ersättning. Han bestämde sig för

och Förenta staterna (2,4 %). Se OECD Economic Surveys – European Union – mars 2012 – <http://www.oecd.org/eco/49950244.pdf>.

³⁰ Enligt Eurobarometerundersökningen om geografisk rörlighet och rörlighet på arbetsmarknaden räknar nästan en fjärdedel av de tillfrågade (24 %) med att få svårt att hitta ett arbete utomlands, eller har upplevt sådana svårigheter. Special Eurobarometer 337 – Geographical and labour market mobility – juni 2010 – http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_337_en.pdf.

³¹ I artikel 64.1 c i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, s. 70) sägs följande: ”Rätten till förmåner skall bibehållas under en period om tre månader från och med den dag då den arbetslösa personen upphörde att stå till arbetsförmedlingens förfogande i den medlemsstat personen lämnade, under förutsättning att den sammanlagda tiden för utgivande av förmåner inte överstiger den tid under vilken personen har rätt till förmåner enligt den medlemsstatens lagstiftning. De behöriga arbetsförmedlingarna eller de behöriga institutionerna får förlänga perioden med tre månader till högst sex månader.” Villkoren för informationsutbyte, samarbete och ömsesidigt bistånd mellan de berörda medlemsstaternas institutioner och arbetsförmedlingar, särskilt i fråga om rapporter om den arbetssökandes efterlevnad av kontrollförfaranden, fastställs i artikel 55 i genomförandeförordning (EG) nr 987/2009, EUT L 284, s. 19.

³² COM(2012) 173.

att gå på ytterligare några anställningsintervjuer i Sverige och återvände till Portugal efter fem månader. Det ledde till att han förlorade sin rätt till arbetslöshetsersättning i Portugal.

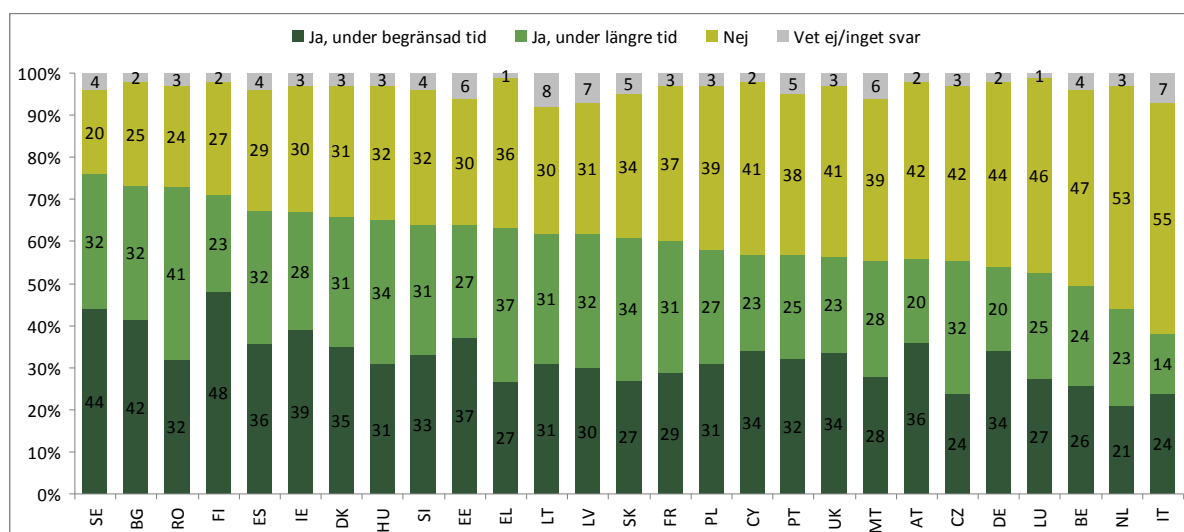
Åtgärd 1: Kommissionen kommer att föreslå en översyn av förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen³³ och undersöka om överföringen av arbetslöshetsersättning kan förlängas utöver de tre obligatoriska månaderna, så att det blir lättare för medborgarna att söka arbete i ett annat EU-land. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att utnyttja de gällande reglerna till fullo så att arbets sökande ges möjlighet att få arbetslöshetsersättning i upp till sex månader när de söker arbete i en annan medlemsstat³⁴.

Medborgare som vill förbättra sin kompetens och sina kvalifikationer utomlands

Såsom betonas av kommissionen i dess sysselsättningspaket *Att skapa förutsättningar för en återhämtning med ökad sysselsättning*³⁵ och dess agenda för ny kompetens och arbetstillfällen³⁶ är investeringar i utbildningssystemen grundläggande för att öka produktiviteten, konkurrenskraften, den ekonomiska tillväxten och därmed även sysselsättningen.

Unga EU-medborgare är beredda att förbättra sin kompetens och sina kvalifikationer genom att utbilda sig i ett annat EU-land.³⁷ Överlag är mer än hälften av de unga européerna villiga att eller angelägna om att arbeta en annan EU-medlemsstat³⁸.

Unga människors villighet att arbeta i ett annat EU-land

Källa: 2011 års Eurobarometer – Youth on the Move.

³³ Förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, EUT L 166, s. 1.

³⁴ COM(2012) 173.

³⁵ Ibid.

³⁶ KOM(2010) 682.

³⁷ Enligt 2011 års Eurobarometer om den inre marknaden kan 28 % av EU-medborgarna i arbetsför ålder tänka sig att arbeta i ett annat EU-land i framtiden. Andelen är dessutom särskilt hög (54 %) bland unga (15–24 år) och personer i åldern 25–39 år (38 %). Special Eurobarometer 363 – Internal Market: Awareness, Perceptions and Impacts – september 2011 – http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_363_en.pdf

³⁸ Flash Eurobarometer 319b – Youth on the Move: Education and training, mobility, employment and entrepreneurship – maj 2011 – http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_319b_sum_en.pdf.

Enligt tillgängliga uppgifter är det bara uppskattningsvis 10 % av européerna med akademisk examen som har studerat någon annanstans i EU³⁹. När det gäller rörlighet för en hel utbildning i EU är siffrorna ännu lägre. Det beror delvis på kostnaderna för att studera i ett annat EU-land. I sitt förslag om programmet Erasmus för alla⁴⁰ har kommissionen föreslagit ett garantisystem för studielån för att ge studenter på mastersnivå som vill gå en hel utbildning i ett annat EU-land möjlighet att få banklån på förmånliga villkor. Enligt kommissionens förslag borde upp till 330 000 studenter få denna möjlighet under den sjuåriga programperioden. Vidare kommer kommissionen att fortsätta att främja rörlighet för unga personer så att de kan studera, utbilda sig eller delta i frivilligarbete eller ungdomsutbyten. Lärare och annan undervisningspersonal ska också ges möjlighet att undervisa eller fortbilda sig utomlands. Tack vare det nya programmet borde nästan fem miljoner medborgare kunna utnyttja dessa möjligheter under perioden 2014–2020.

Unga som är intresserade av praktik i ett annat EU-land hittar inte alltid relevant information om de möjligheter som finns och har frågor om arbetsformernas kvalitet och villkor. Studier och undersökningar visar på ett antal kvalitetsproblem i samband med praktik: brist på pedagogiskt innehåll och otillfredsställande villkor, framför allt en låg nivå för (eller avsaknad av) socialt skydd och ersättning⁴¹. I ett antal EU-länder (hela 25 % enligt en undersökning av Europeiska ungdomsforumet 2011⁴²) är det ännu inte heller obligatoriskt med ett praktikavtal som fastställer parternas rättigheter och skyldigheter. Låg eller ingen lön väcker farhågor för att arbetsgivare använder praktik som en form av oavlönat arbete. Det finns ett trängande behov av att åtgärda dessa brister och förbättra möjligheterna för unga att utveckla sin kompetens och skaffa sig arbetslivserfarenhet utomlands. Det är nödvändigt inte bara för att ta itu med de farhågor som medborgarna, särskilt de unga, ger uttryck för, utan även för att åtgärda den mycket höga ungdomsarbetslösheten.

Nathalie tog examen i Frankrike och funderade på att inleda sin yrkeskarriär i Spanien eller Tyskland. Eftersom hon aldrig bott utomlands ville hon först göra praktik men var osäker på om hon fick det utan att vara inskriven på en utbildning (det är en förutsättning i Frankrike). Hon visste inte heller vilka rättigheter hon skulle ha som praktikant i de länderna och om hon skulle få socialt skydd eller ha rätt till ersättning eller lön.

För att göra det lättare för unga att skaffa sig högkvalitativ arbetslivserfarenhet i ett annat EU-land kommer kommissionen under 2013 att utveckla kvalitetskriterier för praktikprogram som fastställer huvuddragen i praktikprogram av hög kvalitet när det gäller att skydda praktikanter rättigheter och hjälpa dem att göra det bästa av sin arbetslivserfarenhet. Man kommer även att se över och reformera Eures-nätverket för att anpassa det till arbetsmarknadens verkliga behov genom förbättrade jobbmatchningstjänster till förmån för både arbetssökande och företag. Dessutom kommer man att inleda ett pilotinitiativ med några medlemsstater för att förbättra informationsutbytet inom Eures i fråga om praktik och lärlingsutbildningar, i syfte att ytterligare underlägga övergången till arbete för unga.

³⁹ Rådet antog 2011 ett riktmärke för rörlighet inom den högre utbildningen, nämligen att minst 20 % av de som tar akademisk examen 2020 ska ha fullgjort en utbildningsperiod utomlands i anslutning till den högre utbildningen (antingen en hel utbildning eller en period på minst tre månader).

⁴⁰ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av "ERASMUS FÖR ALLA: Unionens program för allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott, KOM(2011) 788.

⁴¹ European Commission Study on a comprehensive overview on traineeship arrangements in Member States – 2012 – <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=sv&pubId=6717>.

⁴² Undersökning av Europeiska ungdomsforumet – 2011 – "Interns revealed" – http://issuu.com/yomag/docs/yfj_internsrevealed_web

Kommissionen uppmanar vidare medlemsstaterna att snabbt införa ungdomsgarantin⁴³ på ett konsekvent och ambitiöst sätt för att hjälpa unga att skaffa sig arbetslivserfarenhet.

Åtgärd 2: För att hjälpa unga EU-medborgare att utveckla sin kompetens och ta sig in på arbetsmarknaden kommer kommissionen under 2013 att utarbeta kvalitetskriterier för praktikprogram.

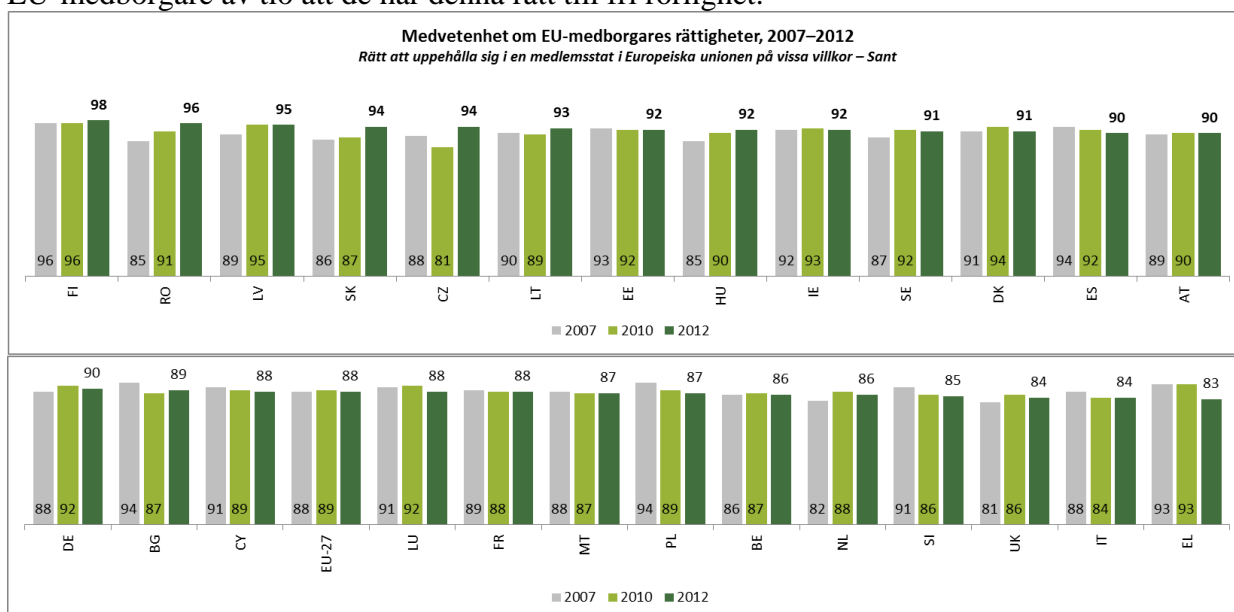
Kommissionen kommer även under 2013 att lägga fram ett initiativ för att modernisera Eures så att arbetsförmedlingar på nationell nivå får en förstärkt roll och ökat inflytande och samordningen av arbetskraftens rörlighet i EU förbättras. Vid sidan av reformen av Eures kommer kommissionen att inleda ett pilotinitiativ för att förbättra informationsutbytet om möjligheter till praktik och lärlingsutbildning genom Eures.

2.2 – Minska byråkratin i medlemsstaterna

Undanröja administrativa hinder och förenkla förfarandena för EU-medborgare som bor och reser i EU

Medborgarnas identitets- och uppehållshandlingar

Den rättighet som närmast förknippas med EU-medborgarskapet är rätten att fritt röra sig och bosätta sig i EU⁴⁴. Enligt 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet⁴⁵ vet nästan nio EU-medborgare av tio att de har denna rätt till fri rörlighet.

Källa: 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet.

Nästan en femtedel av alla deltagare i 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet⁴⁶ sade sig dock ha haft problem med att flytta till eller bo i ett annat EU-land (17 %). Här ingår administrativa hinder med handlingar för medborgare som vill resa eller bevisa sin identitet i

⁴³ Ungdomsgarantin är ett system som garanterar att alla unga under 25 år inom fyra månader efter det att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning får ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik, i enlighet med rådets rekommendation av den 22 april 2013.

⁴⁴ Special Eurobarometer 75.1 – Europeiska ombudsmannen och de medborgerliga rättigheterna – juli 2011 – http://www.ombudsman.europa.eu/sv/press/statistics/eb751_eb_report.faces

⁴⁵ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_374_361_en.htm#365.

⁴⁶ http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_sv.pdf.

EU. Fri rörlighet och uppehålle var ämnet för 21 % av de frågor som ställdes till Ditt Europa – Rådgivning⁴⁷ 2012 och 13 % av alla ärenden hos Solvit 2012⁴⁸.

EU-medborgare som uppehåller sig i ett annat EU-land än sitt eget i mer än tre månader kan vara skyldiga att registrera sig hos de lokala myndigheterna och får då ett registreringsbevis. Dessa registreringsbevis godkänns dock inte alltid som identitetshandlingar i EU (t.ex. av privata enheter som banker, företag osv.) och kan inte användas som resehandlingar ens inom EU. Liknande problem uppstår för EU-medborgare som har identitetskort utfärdade i det egna landet och inte alltid kan använda dem för ärenden i andra EU-länder. Privata företag vill ogärna godta ”utländska” handlingar som identitetsbevis eftersom de handlingarnas format inte harmoniserats på EU-nivå, till skillnad från pass. EU-medborgare som bor i ett annat EU-land möter också ofta svårigheter när de med kort varsel vill skaffa eller förnya id-kort eller pass för resor inom EU, framför allt när deras närmaste konsulat finns i ett annat land.

Sanna, som är från Finland och bor i München, har bokat en resa till Finland, men två dagar före avresan blir hon bestulen på sitt pass och sitt id-kort. Sanna kan inte få ett nytt pass i tid, eftersom Finlands enda konsulära representationer i Tyskland som skulle kunna utfärda ett pass finns i Berlin och Hamburg, och hon kan inte ta sig dit med så kort varsel. På flygplatsen visar hon bara sitt tyska registreringsbevis, och flygbolaget låter henne inte gå ombord med hänvisning till säkerhetsföreskrifter.

Vid det offentliga samrådet om EU-medborgarskapet efterlyste medborgarna lösningar för att förenkla livet och stärka identifieringen med EU, bl.a. genom enhetliga europeiska handlingar där det är tillämpligt⁴⁹. Kommissionen kommer bl.a. att överväga om det skulle vara lämpligt att införa regler om ett gemensamt säkert format för registreringsbevis som utfärdas till EU-medborgare av medlemsstaterna och för uppehållshandlingar som utfärdas till deras familjemedlemmar. Detta initiativ skulle göra det möjligt för EU-medborgare och deras familjer att använda en enda handling i sitt dagliga liv och lösa problem de möter i sina kontakter med privata enheter i andra EU-länder, samtidigt som handlingarnas säkerhet skulle förbättras.

För att ytterligare minska de administrativa bördorna bör EU-medborgare också ges möjlighet att använda sådana säkra registreringsbevis som resehandlingar vid resor inom EU, om de utfärdas av den medlemsstat där de är bosatta.

Åtgärd 3: Kommissionen kommer under 2013 och 2014 att arbeta på att ta fram lösningar för att undanröja hinder som EU-medborgare och deras familjemedlemmar som är bosatta i ett annat EU-land än sitt eget möter när det gäller identitets- och uppehållshandlingar som utfärdas av andra medlemsstater, bl.a. genom frivilliga enhetliga europeiska handlingar för medborgare där det är tillämpligt.

Medborgarnas formaliteter vid gränsöverskridande beskattning

⁴⁷ Ditt Europa – Rådgivning (*Your Europe Advice*) är en juridisk rådgivningstjänst för allmänheten som tillhandahålls av en grupp jurister som täcker alla officiella språk i EU och är insatta i både EU-rätten och samtliga EU-länders nationella lagstiftning, http://europa.eu/youreurope/advice/index_sv.htm.

⁴⁸ Solvit hanterar problem av gränsöverskridande karaktär som beror på att offentliga myndigheter i EU-medlemsstaterna tillämpar EU-lagstiftningen på ett bristfälligt sätt, <http://ec.europa.eu/solvit/>.

⁴⁹ Den åtgärd som övervägs kommer endast att gälla de medlemsstater som utfärdar id- eller registreringshandlingar.

EU-medborgare kan bo i ett land, arbeta i ett annat och äga egendom i ett tredje. Det kan då vara svårt för dem att veta var de ska betala skatt och hur det ska gå till. Språkhinder och bristande samarbete mellan skattemyndigheter i olika länder när det gäller att lösa gränsöverskridande beskattningsfrågor gör det inte enklare. Medborgare kan också möta avsevärda administrativa hinder, särskilt när de begär skatteåterbäring från andra länder eller på grund av motstridiga skattesystem i olika medlemsstater, något som till och med kan leda till att samma inkomst beskattas två gånger av olika medlemsstater. Av alla ärenden hos Solvit 2012 gällde 9 % skattefrågor. Ditt Europa – Rådgivning, stödtjänster som konsumentcentrum i gränsregioner och Eures uppger också att de får många skattefrågor av skiftande karaktär.

Svenska Ylva är gift med Martin, som är slovak. De bor i Sverige och båda är nu pensionerade. Ylva har bara arbetat i Sverige, men Martin har även arbetat i Slovakien. De vill nu flytta till Nederländerna för att bo nära sina barnbarn men har många frågor om sin skattesituation och vet inte vart de ska vända sig. Hur kommer deras pensioner att beskattas när de har flyttat? Hur blir det med en eventuell arvsskatt? Vad ska de göra om de drabbas av dubbelbeskattning när de har flyttat? Om de behåller sin bostad i Sverige, var kommer de då att betala fastighetsskatt och var kommer inkomsten från den fastigheten att taxeras?

Under 2013 kommer kommissionen att identifiera bästa praxis i EU-länderna när det gäller att hjälpa medborgare i gränsöverskridande skattesituationer. Uppföljningsdiskussioner kommer att inledas med nationella myndigheter för att främja ett brett antagande. Bästa praxis kan innefatta informationspunkter vid nationella förvaltningar specialiserade på frågor som rör gränsöverskridande beskattning, webbplatser med grundläggande information för medborgarna och länkar till den lämpligaste kontaktpunkten, förenklade förfaranden för att begära skattelättnad på grund av dubbelbeskattning och överskjutande skatt utomlands, kodexar för skattebetalare med grundläggande rättigheter och skyldigheter samt nära samarbete mellan EU-länderna för att lösa gränsöverskridande skattetvister.

Kommissionen kommer att komplettera detta med ett nytt EU-omfattande efterlevnadsinitiativ för att se till att alla medlemsstaters lagar om beskattning av rörliga personer är förenliga med domstolens rättspraxis och att dessa medborgare inte drabbas av onödiga administrativa bördor och extra kostnader när de utövar sin rätt att flytta till andra medlemsstater för att arbeta eller bo där.

Åtgärd 4: Kommissionen kommer under 2013 att ta initiativ för att främja bästa skattepraxis i gränsöverskridande situationer och säkra en korrekt tillämpning av EU-lagstiftningen för att göra det enklare för EU-medborgare som rör sig eller verkar över gränserna att hantera olika skatteregler och framför allt undvika dubbelbeskattning.

Medborgarnas pappersarbete för bilar

Trafiksäkerhetsprovningar genomförs i dag på olika sätt runtom i unionen, med testning av olika fordonskategorier, olika testintervall, olika testmetoder och olika bedömning av brister. Det innebär att ett och samma fordon kan komma att testas med olika resultat i olika EU-länder, vilket resulterar i olika säkerhetsnivåer. En följd av att olika standarder tillämpas är att EU-länderna inte erkänner varandras trafiksäkerhetsintyg. Det leder till en onödig administrativ börda och kostnader för medborgare som reser till ett annat land med bil.

Monika från Litauen arbetar på ett hotell i en österrikisk skidort fem månader om året. Eftersom den årliga trafiksäkerhetsprovningen av hennes bil ska göras i mars, när hon är i

Österrike, måste hon avbryta sin vistelse och köra hela vägen till Litauen bara för att få bilen besiktigad. Det vore mycket enklare om besiktningen kunde göras i Österrike och trafiksäkerhetsintyget automatiskt erkändes i Litauen och andra EU-länder.

Under 2012 lade kommissionen fram förslag⁵⁰ om att fastställa miniminormer för kontroll av och säkerhet hos bilar (för att höja provningens kvalitet och införa krav för testutrustningen, förbättra testpersonalens kunskaper och stärka tillsynen över provningscentrum). Med utgångspunkt i harmoniserade standarder för kontroll av bilars trafiksäkerhet kommer kommissionen under 2014 att vidta konkreta åtgärder för att inrätta en elektronisk "fordonsinformationsplattform" för att underlätta erkännande av trafiksäkerhetsintyg.

Åtgärd 5: Med utgångspunkt i sitt arbete för att förbättra trafiksäkerheten för EU-medborgarna kommer kommissionen under 2014 att vidta åtgärder för att inrätta en "fordonsinformationsplattform" för att underlätta erkännandet av trafiksäkerhetsintyg, så att det blir enklare och säkrare för medborgarna att resa till ett annat EU-land med bil.

2.3 – Skydda de sårbara i EU

Avskaffa hinder för medborgare med funktionshinder och ytterligare stärka medborgarnas processuella rättigheter, med beaktande av den särskilda situationen för barn och sårbara medborgare

Medborgare med funktionshinder

I EU finns omkring 80 miljoner människor med funktionshinder. De har ofta vissa rättigheter, särskilt inom kollektivtrafiken eller vid kulturinstitutioner, som är kopplade till deras legitimation för funktionshindrade. När det gäller parkeringstillstånd för funktionshindrade infördes ett gemensamt EU-format för nästan 15 år sedan, men legitimationer för funktionshindrade erkänns bara på nationell nivå och det är därför svårt för personer med funktionshinder att resa till ett annat EU-land.

Seán, en funktionshindrad irländsk medborgare, vill följa med sina klasskamrater på den årliga skolresan. Han är emellertid inte säker på att hans irländska legitimation för funktionshindrade erkänns i andra EU-länder och att han kommer att få samma tillgång till transport som lokala invånare med funktionshinder. Om Seán hade haft en EU-legitimation för funktionshindrade skulle han vara säker på att få tillgång till vissa av de särskilda förmåner som medborgare i det aktuella landet har rätt till.

Kommissionen kommer att inleda ett pilotinitiativ med sikte på att utveckla en ömsesidigt erkänd EU-legitimation för funktionshindrade. En sådan legitimation kommer att underlätta likabehandling av personer med funktionshinder som reser till andra EU-länder när det gäller tillgång till transport, turism, kultur och fritid.

Åtgärd 6: Kommissionen kommer att underlätta rörlighet för personer med funktionshinder inom EU genom att under 2014 stödja utvecklingen av en ömsesidigt erkänd EU-legitimation för funktionshindrade, för att garantera lika tillgång till vissa förmåner i EU (framför allt inom transport, turism, kultur och fritid).

⁵⁰ Förslag till förordning om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet (COM(2012) 380), förslag till förordning om vägkontroller av trafiksäkerheten hos nyttofordon i trafik i unionen (COM(2012) 382) och förslag till direktiv om registreringsbevis för fordon (COM(2012) 381).

Medborgarnas processuella rättigheter

Var och en förutsätts vara oskyldig till dess att motsatsen bevisats⁵¹. När nationella regler om oskuldspresumtion skiljer sig åt kan polisjärt och rättsligt samarbete och ömsesidigt erkännande av domar kompliceras. Det kan också göra medborgarna osäkra på vilket skydd de kan få i ett annat EU-land. Rätten till rättshjälp i samband med straffrättsliga förfaranden⁵² varierar dessutom avsevärt mellan medlemsstaterna, och misstänkta eller tilltalade i ett straffrättsligt förfarande i ett annat EU-land är i dag inte alltid garanterade effektiv och snabb rättslig hjälp.

Vissa misstänkta eller tilltalade är mer sårbara eftersom de, på grund av sin ålder eller sitt psykiska eller fysiska tillstånd, har svårt att förstå, följa eller i praktiken delta i diskussioner. Det kan påverka deras rätt till en rättvis rättegång och gör det desto viktigare att oskuldspresumtion och rättshjälp garanteras. I det offentliga samrådet om EU-medborgarskapet stödde 73 % av de tillfrågade tanken på att ge barn och sårbara vuxna garantier för en rättvis rättegång i alla EU-länder.

Christian, en 16-åring som bor med sina föräldrar i ett annat EU-land än sitt ursprungsland, greps i hemmet och fördes till polisstationen för förhör i samband med stölden av en bil som samma dag påträffats nära hans bostad. Han förhördes i omkring sex timmar och förnekade först all inblandning i stölden för att senare erkänna att han stulit bilen, efter det att polisen sagt att ett erkännande skulle få en positiv inverkan på hans fall. Christian förhördes utan att få möjlighet att kontakta sina föräldrar och utan advokat. Han informerades inte om sin rätt att tåga och att inte erkänna sig skyldig.

Kommissionen har för avsikt att före utgången av 2013 föreslå ett paket med rättsakter för att garantera oskuldspresumtion och rättshjälp när en medborgare misstänks eller tilltalas i samband med straffrättsliga förfaranden i ett annat EU-land och för att stärka barns och sårbara personers processuella rättigheter.

Åtgärd 7: Kommissionen kommer före utgången av 2013 att föreslå ett paket med rättsakter för att ytterligare stärka medborgarnas processuella rättigheter när de misstänks eller tilltalas i samband med straffrättsliga förfaranden, med beaktande av den särskilda situationen för barn och sårbara medborgare.

2.4 – Undanröja hinder för handel i EU

Medborgarnas småmål

Under de senaste tolv månaderna har fyra av tio medborgare köpt eller beställt varor eller tjänster på Internet för privata ändamål (40 %). Fler européer köper varor eller tjänster från säljare i andra EU-länder än för två år sedan (ökning med 4 procentenheter). Nästan en av tre

⁵¹ Denna grundläggande straffrättsliga princip fastställs i artikel 48 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och i artikel 6.2 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Den är också en följd av de konstitutionella traditioner som är gemensamma för medlemsstaterna.

⁵² Rätten till rättshjälp fastställs i artikel 47 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och i artikel 6.3 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

köper varor på nätet och på traditionellt sätt från företag i andra medlemsstater (30 %)⁵³. Att det har blivit enklare att handla inom EU kan innebära att det uppstår fler tvister, och de måste lösas snabbt och enkelt för att medborgarna inte ska avskräckas.

Genom EU:s småmålsförordning⁵⁴ infördes ett antal praktiska lösningar för att underlätta lösningen av gränsöverskridande tvister om värden under 2000 euro. Exempelvis avskaffades kravet på erkännande av en dom vid verkställighet utomlands, och ett skriftligt förfarande baserat på ett standardformulär infördes. Fordringar från medborgarna som inkommit till kommissionen visar dock att det finns behov av att stärka de gällande bestämmelserna, i synnerhet för att åtgärda brister som konstaterats i många medlemsstater. Det kan t.ex. röra sig om svårigheter att få praktisk hjälp med ansökan, avvikelser från principen om skriftliga förfaranden, onödiga utfrågningar, otillräcklig användning av telefon- och videokonferenser för att höra vittnen osv.

Tibor, som bor i Ungern, ville köpa en ny tv. Han hittade den perfekta tv:n i en butik i närheten för 2750 euro men bestämde sig för att söka på nätet efter ett bättre pris. Han hittade exakt samma tv för 2200 euro och gjorde beställningen på nätet. Tv:n levererades i tid, men till hans förvåning var den svart och inte silverfärgad som han beställt. Han returnerade tv:n och bad att få pengarna tillbaka. Säljaren hörde aldrig av sig. Eftersom säljaren fanns i Portugal undrade Tibor hur han skulle få rättelse. En vän berättade för honom om det europeiska småmålsförfarandet på den europeiska e-juridikportalen⁵⁵ och de upptäckte snabbt alla fördelar – det var möjligt att driva fordran i Ungern i stället för i Portugal, utan att betala advokatkostnader eller ens behöva gå till domstol! Sedan insåg han att han inte skulle kunna utnyttja det enkla förfarandet eftersom värdet av fordran inte fick överstiga 2000 euro.

Medborgarna anser att en högre beloppsgräns för det europeiska småmålsförfarandet skulle göra det lättare för konsumenterna att få rättelse i ett annat EU-land⁵⁶. I 2013 års Eurobarometer om småmålsförfarandet sade de tillfrågade att följande faktorer skulle vara viktigast för att få dem att gå till domstol i sitt eget land: möjligheten att genomföra förfarandet enbart skriftligen, utan att behöva infinna sig i rätten (37 %), möjligheten att genomföra förfarandet utan att behöva anlita en advokat (31 %) och möjligheten att genomföra förfarandet på nätet (20 %). Kommissionen kommer att se över de gällande bestämmelserna för att ytterligare förenkla det europeiska småmålsförfarandet, se till att de möjligheter som förfarandet erbjuder utnyttjas till fullo och höja den gällande beloppsgränsen till 25 000 euro. Förordningen i fråga kommer dessutom att skapa en rättslig miljö där medborgarna kan genomföra förfarandet på nätet.

Åtgärd 8: Kommissionen kommer före utgången av 2013 att se över det europeiska småmålsförfarandet för att underlätta tvistlösning i samband med köp i ett annat EU-land.

Medborgare som handlar på Internet

Europeiska konsumenterna omfattas av lagstiftning som garanterar dem rättvis behandling, säkra produkter, heltäckande information före köpet och, såsom beskrivs ovan, rättelse när

⁵³ Special Eurobarometer 395 – European Small Claims Procedure – april 2013 – (nedan kallad 2013 års Eurobarometer om småmålsförfarandet) – http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_399_380_en.htm#395.

⁵⁴ Gäller sedan den 1 januari 2009.

⁵⁵ <https://e-justice.europa.eu/home.do>.

⁵⁶ Se framför allt 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet.

något blir fel⁵⁷. I februari 2013 antog kommissionen ett paket med åtgärder för att förbättra säkerheten hos konsumentprodukter, även de som köps på nätet, i syfte att öka medborgarnas förtroende och främja försäljning⁵⁸.

Trots detta skydd möter medborgarna fortfarande svårigheter, särskilt när de handlar på nätet – det uppger nästan en fjärdedel av deltagarna (24 %) i 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet. Konsumenterna saknar ofta väsentlig information när de jämför eller köper digitala produkter (t.ex. audiovisuella nedladdningar som musik, filmer eller spel). När information finns är den inte alltid begriplig för lekmän. Det är ofta svårt för konsumenterna att avgöra om produkten kommer att gå att använda på deras enhet eller att bedöma kvaliteten.

Florian letar efter den bästa platsen att köpa och ladda ner det nya albumet med hans favoritrockband. Det finns för nedladdning i en stor onlinebutik. Först efteråt inser han att han också måste köpa musikspelaren från butiken för att kunna spela albumet. Med hjälp av användarvänlig och relevant information om viktiga egenskaper, kompatibilitet och funktionalitet skulle Florian enkelt kunna jämföra erbjudanden och köpa musikfiler av hög kvalitet som går att spela i hans musikspelare.

Kommissionen har för avsikt att se till att konsumenter som köper digitala produkter får väsentlig information på ett begripligt och jämförbart sätt.

Man kommer att hjälpa nationella myndigheter att säkra efterlevnaden av konsumentskyddsregler genom att ge vägledning om informationskraven för digitala produkter. Kommissionen kommer också att utveckla en mall för enhetligt och användarvänligt angivande av väsentliga uppgifter (t.ex. pris, avtalstyp, ångerrätt, kompatibilitet med hårdvara och programvara, funktionalitet – t.ex. det digitala format som används, filkvalitet, filstorlek, möjlighet att föra över filen till andra enheter som konsumenten äger, möjlighet att göra privata kopior osv.) som ska visas på skärmen vid rätt tidpunkt (t.ex. i samband med erbjudandet).

Detta kommer också att göra det enklare att jämföra digitala produkter och underlätta utveckling av tillförlitliga jämförelsewebbplatser. Mer än 80 % av de europeiska konsumenterna använde prisjämförelsewebbplatser 2010, och fem av tio konsumenter använde dem minst en gång i månaden⁵⁹. Kommissionen kommer, i samråd med intressenterna, att fortsätta arbetet för att förbättra öppenheten och tillförlitligheten hos sådana jämförelseverktyg för konsumenter⁶⁰.

Kommissionen har också för avsikt att under våren 2014 inleda en särskild EU-omfattande informationskampanj för att göra medborgarna mer medvetna om sina rättigheter som konsumenter och därmed förbättra förtroendet för den digitala marknaden på nätet.

⁵⁷ Se Rapport om EU-medborgarskapet 2010 – Att undanröja hindren för EU-medborgarnas möjligheter att utöva sina rättigheter, (KOM(2010) 603), framför allt åtgärderna 9–13, En strategi för konsumentpolitiken i EU – Att öka förtroendet och tillväxten, (COM(2012) 225), och Inre marknadsakt II – Tillsammans för ny tillväxt, (COM(2012) 573).

⁵⁸ Paketet om produktsäkerhet och marknadskontroll består bl.a. av ett förslag till förordning om konsumentprodukters säkerhet (COM(2013) 78), ett förslag till förordning om marknadskontroll av produkter (COM(2013) 75) och ett meddelande från kommissionen med 20 åtgärder för säkrare och bättre produkter i Europa: en flerårig handlingsplan för produktkontrollen i EU (COM(2013) 76). Dokumenten finns på http://ec.europa.eu/consumers/safety/psmsp/index_en.htm.

⁵⁹ Consumer market study on the functioning of e-commerce (2011), genomförd på uppdrag av Europeiska kommissionen, GD Hälsa- och konsumentfrågor, av Civic Consulting.

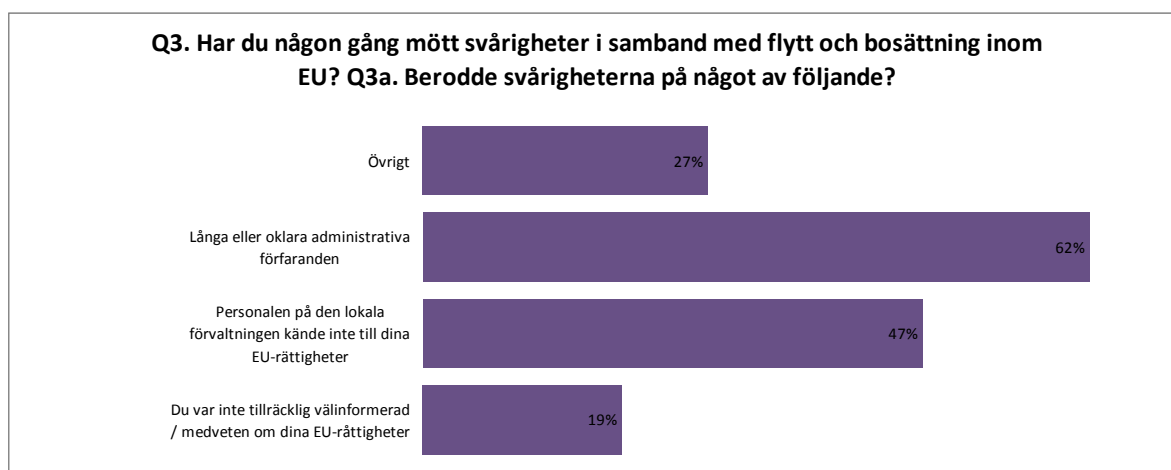
⁶⁰ För mer information, se rapporten från dialogen mellan de berörda parterna om jämförelseverktyg: http://ec.europa.eu/consumers/documents/consumer-summit-2013-msdct-report_en.pdf.

Åtgärd 9: Kommissionen kommer under våren 2014 att i nära samarbete med nationella tillsynsmyndigheter och berörda parter utveckla en mall för angivande av väsentliga krav på nätet för att göra informationen om digitala produkter tydligare och lätt att jämföra. Man kommer också under våren 2014 att inleda en särskild EU-omfattande informationskampanj om konsumenträttigheter.

2.5 – Målinriktad och lättillgänglig information i EU

Medborgarnas rätt till fri rörlighet och lokal förvaltning

Serviceenheter vid lokala förvaltningar spelar en viktig roll när det gäller att tillgodose medborgarnas rätt till fri rörlighet, eftersom de ofta är den första kontakten för medborgare som bosätter sig i en ny stad och en huvudsaklig källa till information och stöd. Klagomål som inkommer till kommissionen och EU:s stödtjänster visar dock att svårigheter som EU-medborgare möter när de flyttar till ett annat EU-land ofta beror på att tjänstemän vid de lokala förvaltningarnas serviceenheter inte har tillräcklig kännedom om EU-medborgarnas rätt till fri rörlighet. Det bekräftas av resultaten av en undersökning som Regionkommittén genomförde 2012⁶¹ och av 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet. En av fyra medborgare som bor i ett annat EU-land säger sig ha mött svårigheter (27 %), och nästan en av två säger att personalen vid lokala förvaltningar inte har tillräcklig information om deras EU-rättigheter (47 %). Personal vid lokala förvaltningar bör alltså ges verktyg för att få full förståelse för reglerna om fri rörlighet.

Källa: 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet – Bas: tillfrågade som mött svårigheter i samband med flytt till eller bosättning i ett annat EU-land.

Cécile från Belgien och hennes man Nicolás, som är argentinsk medborgare, flyttar till ett annat EU-land, och så snart de inrättat sig där genomgår Nicolás en anställningsintervju och erbjuds ett arbete i ett lokalt företag. Som svar på företagets fråga säger dock tjänstemannen i stadshuset att Nicolás behöver ett uppehållstillstånd, utan att omedelbart inse att det kravet inte gäller familjemedlemmar till EU-medborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet. Det leder till att Nicolás inte får tjänsten.

Kommissionen kommer före utgången av 2014 att utveckla ett **e-utbildningsverktyg** för lokala förvaltningar för att se till att EU-medborgare, vart i EU de än kommer, möts av

⁶¹ Regionkommitténs undersökning 2012, "Local and regional authorities promoting EU citizenship and citizens' rights"
http://www.cor.europa.eu/en/news/forums/Documents/summary_cor_study_citizenship.pdf

tjänstemän som har ordentliga kunskaper om deras rättigheter och om villkor och förfaranden för utövande av dem.

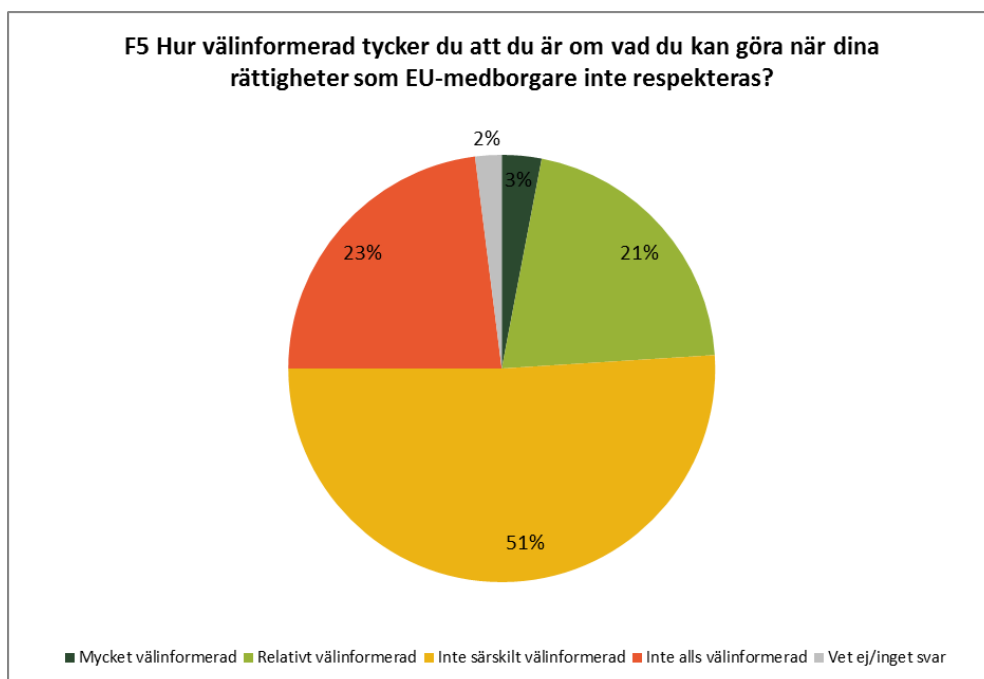
Kommissionen kommer dessutom från och med 2013, genom sitt system för **vänortssamverkan**, att stödja utbyte av bästa praxis mellan kommuner och projekt för att öka kunskapen om medborgarnas rättigheter och underlätta utövandet av dem.

Åtgärd 10: Kommissionen kommer att vidta åtgärder för att se till att lokala förvaltningar ges verktyg för att till fullo förstå EU-medborgarnas rätt till fri rörlighet.

Medborgare som undrar vart de ska vända sig för att hävda sina rättigheter

Alltför ofta vet inte medborgare vad de ska göra när deras rättigheter inte respekteras och i synnerhet om de ska vända sig till nationella myndigheter, EU-institutioner eller andra organ, t.ex. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Även när det står klart att det är en fråga för EU-institutionerna är medborgarna ofta osäkra på vilken institution de ska vända sig till.

Enligt 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet känner sig knappt en fjärdedel av de tillfrågade (24 %) relativt eller mycket välinformerade om vad de kan göra när deras EU-rättigheter inte respekteras. Omkring hälften (51 %) anser att de inte är särskilt välinformerade, medan en fjärdedel (23 %) menar att de inte alls är välinformerade.

Källa: 2013 års Eurobarometer om EU-medborgarskapet.

Dessa slutsatser bekräftades av 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet. Många av de tillfrågade sade också att de verktyg som nämndes i frågan (Solvit, Europa Direkt, Ditt Europa – Rådgivning) var nya för dem. Majoriteten av alla tillfrågade uppgav att de skulle välkomna ett nätbaserat verktyg som skulle göra det möjligt för dem att enkelt förstå på vilken nivå (EU, nationell eller lokal) deras problem bäst skulle kunna lösas (63 %).

F23. Europeiska kommissionen har inrättat ett antal rådgivnings- och stödcentrum för att hjälpa till att lösa problem du kan råka ut för (Solvit, Europa Direkts kontaktcentrum med koppling till Ditt Europa – Rådgivning). På vilka andra sätt skulle du kunn

Källa: 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet – Bas: samtliga tillfrågade.

Maja, som är slovenska, köpte en liten lägenhet i Bulgarien men upptäckte efteråt att konstruktionen stred mot flera byggregler och att fastighetsmäklaren hade känt till det men undanhållit henne informationen. Hon anser att hennes grundläggande rätt till egendom kränkts men undrar om hon ska klaga hos Europeiska kommissionen, Europeiska ombudsmannen eller den bulgariska eller den slovenska ombudsmannen. Hon visste inte att det hade varit lämpligast att vända sig till nationella konsumentskyddsmyndigheter.

Den samlade information på nätet som ges på Ditt Europa och Europa Direkt, liksom andra tematiska verktyg, ger medborgarna praktisk information om deras rättigheter och kommer att utvecklas ytterligare.

På sin centrala webbplats Europa kommer kommissionen att ge användarvänlig vägledning för att hjälpa medborgare att identifiera den lämpligaste tjänsten för att lösa deras problem, antingen EU:s stödtjänster och institutioner eller nationella och lokala instanser.

Åtgärd 11: Kommissionen kommer under 2013 att göra det tydligare och enklare för medborgarna att få reda på vart de ska vända sig för att hävda sina rättigheter genom att ge användarvänlig vägledning på sin centrala webbplats Europa.

2.6 – Medverka i EU:s demokratiska liv

Stärka medborgarnas valrättigheter och främja deras fulla medverkan i EU:s demokratiska liv

Medborgarna och deras politiska deltagande i EU

Att stödja EU-medborgarnas fulla medverkan i EU:s demokratiska liv på alla nivåer är själva kärnan i unionsmedborgarskapet. Att engagera medborgarna, stärka dialogen med det civila samhället och främja mediernas frihet och mångfald är centralt för en initierad politisk debatt i en demokratisk process. Att delta i valen till Europaparlamentet är det främsta sättet för medborgarna att bidra till utformningen av EU:s politik och utgör grundvalen för representativ demokrati i EU. Nästan sex av tio EU-medborgare anser att det bästa sättet att göra sig hörd hos EU:s beslutsfattare är att rösta i valen till Europaparlamentet⁶². Kommissionen utfärdade nyligen rekommendationer för att ytterligare öka öppenheten i samband med valen till Europaparlamentet och stärka banden mellan medborgarna och EU,

⁶² Eurobarometerundersökning för Europaparlamentet 77.4 – Två år före valet till Europaparlamentet 2014 – juni 2012
http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2012/election_2012/eb77_4_ee2014_synthese_analytique_sv.pdf

vilket understryker den viktiga roll som spelas av de politiska partier som verkar på europeisk nivå⁶³. Kommissionen kommer också att fortsätta att främja användningen av EU:s medborgarinitiativ.

För att öka medvetenheten om EU-medborgarskapet och de konkreta rättigheter det medför för alla EU-medborgare, särskilt valrättigheterna, och om möjligheterna att delta i EU:s beslutsprocess, kommer kommissionen att utarbeta och främja spridning av en handbok där de rättigheter som följer med EU-medborgarskapet presenteras på ett tydligt, kortfattat och lättbegripligt sätt. Handboken skulle kunna spridas av nationella myndigheter till alla unga EU-medborgare som uppnår rösträttsålder men även vid andra tillfällen, t.ex. när nyfödda registreras, pass utfärdas och medborgarskap i en medlemsstat förvärfvas. Den skulle också kunna ingå i skolornas läroplaner, framför allt i medborgarskapsundervisningen.

Medborgarna och deras rätt att delta i valen i sitt ursprungsland i EU

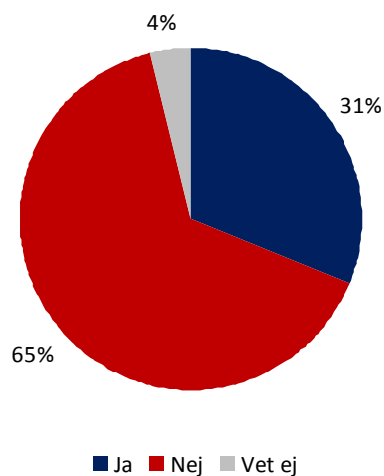
Européerna anser generellt att EU-medborgare inte bör förlora sin rösträtt i nationella val i det land där de är medborgare bara därför att de har flyttat till ett annat EU-land.

Källa: 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet – Bas: samtliga tillfrågade.

⁶³ Kommissionens rekommendation 2013/142/EU om att göra valen till Europaparlamentet mer demokratiska och se till att de genomförs på ett effektivare sätt.

F2.1 Föreställ dig en situation där en EU-medborgare bor i ett annat EU-land än sitt ursprungsland (dvs. där han eller hon är medborgare). Skulle du tycka att det var rätt att den medborgaren förlorade sin rösträtt i nationella val i

Källa: 2013 års Eurobarometer om valrättigheter.

Ett danskt par hittade intressanta sysselsättningsmöjligheter vid ett företag i Polen och flyttade dit, medan deras dotter stannade kvar i Danmark för att avsluta sina studier. De reser ofta till Köpenhamn för att träffa familj och vänner och fortsätter att nära följa den politiska och sociala utvecklingen i Danmark, dit de så småningom tänker återvända. De får emellertid inte rösta i nationella val, eftersom danska medborgare enligt gällande lagstiftning får vara kvar i röstlängden bara om de förklarar att de har för avsikt att återvända inom två år.

Nationella principer om berövande av rösträtt motiveras ofta med att kopplingen till ursprungssamhället försvagas efter en tid utomlands. Detta argument bör omprövas mot bakgrund av dagens socioekonomiska och tekniska förhållanden, det faktum att det är lättare för människor att röra sig och det allt större sociala och kulturella utbytet i EU. Bosättning i ett annat EU-land kräver inte längre att man helt klipper banden med sitt ursprungsland, vilket kan ha varit fallet tidigare. EU-medborgare bör nu själva kunna välja om de vill fortsätta att delta i det politiska livet i det land där de är medborgare eller satsa på det politiska livet i värdsamhället. Diskussionerna vid Europaparlamentets och kommissionens gemensamma utfrågning om EU-medborgarskapet den 19 februari 2013 belyste också det orimliga i att beröva EU-medborgare grundläggande politiska rättigheter just för att de utövat den grundläggande EU-rättigheten till fri rörlighet. De som utövat sin rätt till fri rörlighet kan hamna i en mindre gynnsam situation än om de stannat hemma eller förkortat sin vistelse i ett annat EU-land. Det har förekommit nationella rättstvister där det ifrågasatts om nationella principer om berövande av rösträtt är förenliga med EU-lagstiftningen⁶⁴, men ännu har ingen fråga hänskjutits till domstolen för förhandsavgörande.

Medborgarna och deras rätt att delta i valen i det EU-land där de är bosatta

Med EU-medborgarskapet följer EU-medborgares rätt att rösta och ställa upp som kandidater i lokala val och val till Europaparlamentet i värdlandet på samma villkor som landets egna medborgare. Tanken var att dessa rättigheter skulle ge faktisk verkan åt principen om icke-

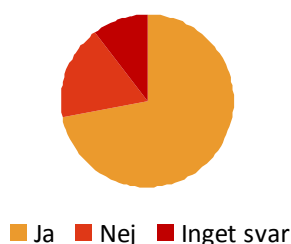
⁶⁴ I exempelvis Prestonmålet avvisade Storbritanniens *High Court* och *Court of Appeal* fordran från en brittisk medborgare som bott i Spanien i över 15 år och motsatte sig att han berövats sin rösträtt. En ansökan om rätt att överklaga till *Supreme Court* avvisades, utan att en begäran om förhandsavgörande lämnades in.

diskriminering mellan medborgare och icke-medborgare och ge EU-medborgarna bättre möjligheter att integreras och delta i det demokratiska livet i värdlandet⁶⁵. De viktigaste nivåerna för politiskt deltagande, dvs. den nationella nivån och – i de 13 medlemsstater där regioner har lagstiftningsbefogenheter – den regionala nivån, omfattas dock inte av rättigheterna⁶⁶.

Denna asymmetri innebär att EU-medborgare som redan är samhällsmedlemmar på lokal nivå berövas en effektiv röst när det gäller beslut av den nationella lagstiftande församlingen som direkt berör dem. Denna skillnad i fråga om likabehandling och politiskt deltagande för EU-medborgare som utövar sin grundläggande EU-rättighet att fritt röra sig och uppehålla sig i EU antar allt större proportioner i och med att den europeiska integrationen fortskrider och det blir allt viktigare att främja EU-medborgarnas medverkan i unionens demokratiska liv.

I 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet och 2013 års Eurobarometer om valrättigheter ansåg 72 % respektive 67 % av de tillfrågade att EU-medborgare bör ha rätt att rösta i nationella val i sitt värdland, även om de inte är medborgare i det landet. Det är en tydlig ökning sedan 2010 (med 17 procentenheter).

F19b. Om du bodde i ett annat EU-land, skulle du tycka att det var rätt att du fick rösträtt i nationella val i ditt bosättningsland?

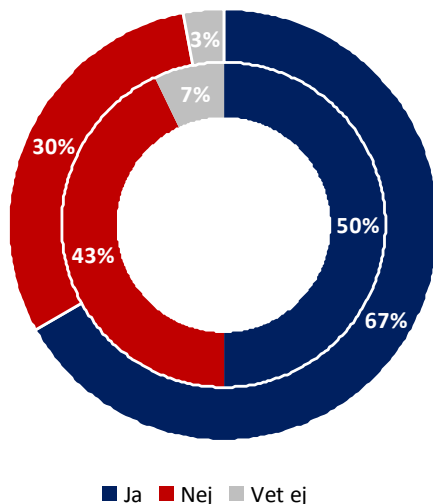

Källa: 2012 års offentliga samråd om EU-medborgarskapet – Bas: samtliga tillfrågade.

⁶⁵ Ingresserna till direktiven 93/109/EG respektive 94/80/EG.

⁶⁶ De 13 medlemsstater där regionerna har lagstiftningsbefogenheter är Österrike (Länder), Belgien (Régions), Tjeckien (Kraje), Danmark (Amtskommuner), Tyskland (Länder), Spanien (Comunidades autónomas), Frankrike (Régions), Italien (2 autonoma provinser och 20 regioner), Nederländerna (provinciale staten), Polen (województwo), Slovakien (Kraje), Sverige (Landstingsfullmäktige) och Storbritannien.

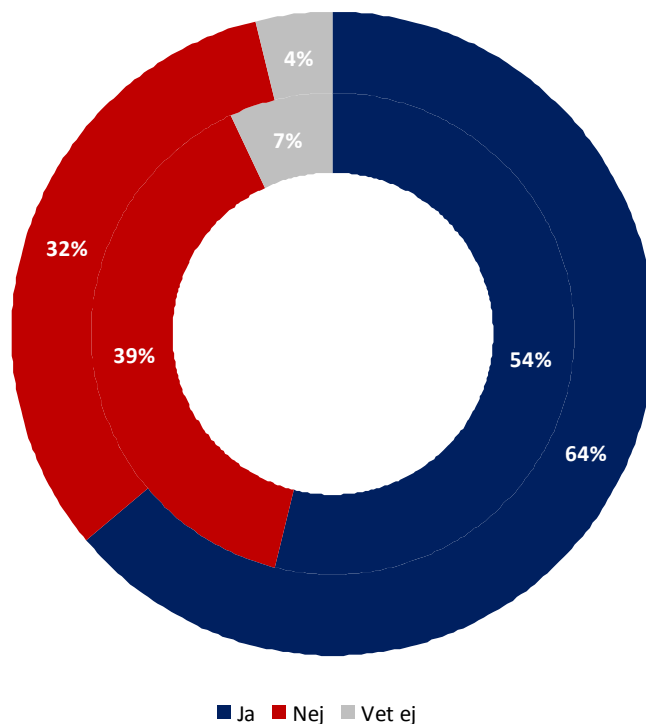
F2.2 Föreställ dig en situation där en EU-medborgare bor i ett annat EU-land än sitt ursprungsland (dvs. där han eller hon är medborgare). Skulle du tycka att det var rätt att den medborgaren fick rösträtt i nationella val i

Källa: 2013 års Eurobarometer om valrättigheter.

När det gäller regionala val sade 64 % av de tillfrågade i 2013 års Eurobarometer om valrättigheter att EU-medborgare bör få rösträtt (förutsatt att sådana val hålls i landet i fråga). Även detta är en tydlig ökning sedan 2010 (med 10 procentenheter).

**F2.3 Föreställ dig en situation där en EU-medborgare bor i ett annat EU-land än sitt ursprungsland (dvs. där han eller hon är medborgare).
Bör den medborgaren ha rätt att rösta och ställa upp som kandidat i regionala val**

Källa: 2013

års Eurobarometer om valrättigheter.

Om EU-medborgare som bor i ett annat EU-land ges rätten att själva, beroende på vilka band de behållit med den medlemsstat där de är medborgare och vilka band de har byggt upp med bostättningsmedlemsstaten, bestämma i vilket av de två länderna de vill utöva sina viktigaste politiska rättigheter, skulle medborgarnas integration och medverkan i unionens demokratiska liv stärkas. Strävan mot ett stärkande av de rättigheter som följer med EU-medborgarskapet kommer också till uttryck i fördraget (t.ex. artikel 25 i EUF-fördraget). I samband med den bredare diskussionen om Europeiska unionens framtid kommer kommissionen att undersöka möjligheter för EU-medborgare att delta i nationella och regionala val i det land där de är bosatta.

Medborgarna och deras möjligheter att delta i en europeisk debatt

I dag känner sig 68 % av EU-medborgarna inte tillräckligt välinformerade om Europafrågor. Av de som har en negativ bild av EU säger 74 % att de inte är välinformerade om EU. Trots ökad användning av Internet och sociala medier, i synnerhet bland unga medborgare, är tv fortfarande det första valet för de flesta (58 %) när det gäller att få information om Europafrågor⁶⁷. I direktivet om audiovisuella medietjänster⁶⁸ främjas mediepluralism genom

⁶⁷ Standard Eurobarometer 78 – report on media use in the European Union – http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_media_en.pdf.

⁶⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, s. 1).

att nationella marknader öppnas för programföretag och tillhandahållare av beställvideo från andra EU-länder. Tack vare Internet är det också lättare att få tillgång till innehåll från andra medlemsstater. De nationella tv-kanalernas rapportering i Europafrågor har dock ofta ett nationellt perspektiv och riktar sig till en nationell publik. Om medborgarna får information om Europafrågor ur ett europeiskt perspektiv men också ur flera olika nationella perspektiv från andra medlemsstater skulle det europeiska offentliga rummet kunna växa, och det skulle bidra till en mer initierad demokratisk debatt.⁶⁹

Åtgärd 12: Kommissionen kommer att

- *främja EU-medborgarnas medvetenhet om de rättigheter som följer med EU-medborgarskapet, särskilt valrättigheterna, genom att på Europadagen i maj 2014 lägga fram en handbok där dessa rättigheter presenteras på ett tydligt och enkelt sätt,*
- *föreslå konstruktiva sätt att göra det möjligt för EU-medborgare som bor i ett annat EU-land att till fullo medverka i EU:s demokratiska liv genom att låta dem behålla sin rösträtt i nationella val i ursprungslandet, och*
- *under 2013 undersöka sätt att stärka och utveckla det europeiska offentliga rummet, med utgångspunkt i befintliga nationella och europeiska strukturer, för att det offentliga samtalet inte längre ska vara uppdelat längs nationella gränser.*

3. SLUTSATS: ETT STÄRKT EU-MEDBORGARSKAP

Med **rapporten om EU-medborgarskapet 2013** och det **omfattande samråd** som bidragit till den utgår kommissionen från medborgarnas erfarenheter för att se till att de till fullo kan utnyttja sina EU-rättigheter och de fördelar som unionsmedborgarskapet ger dem i det dagliga livet.

Rapporten och debatterna i anslutning till den ingår, tillsammans med **Europaåret för medborgarna**⁷⁰ och de pågående **medborgardialogerna**⁷¹, i arbetet för att inför 2014 års val till Europaparlamentet engagera medborgare tillsammans med politiker, experter och det civila samhället i en **verklig debatt om vägen mot en starkare och allt närmare union med medborgarna i centrum för sina insatser**.

Som ordförande José Manuel Barroso betonade i sitt tal 2012 om tillståndet i unionen måste Europa "bli alltmer demokratiskt". Européerna kommer att gå vidare med projektet om de ser vilka konkreta fördelar det medför för dem själva och deras familjer, om de kan identifiera sig med dess mål och vision och om de är engagerade i processen.

⁶⁹ Se kommissionens ordförande José Manuel Barrosos tal 2012 om tillståndet i unionen: "Jag skulle också välkomna utvecklingen av ett 'europeiskt offentligt rum', där Europafrågor diskuteras och debatteras ur ett europeiskt perspektiv. Det är inte rimligt att vi fortsätter bemöta gemensamma problem med enbart nationella lösningar." http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-12-596_sv.htm; se även Europaparlamentets resolution av den 7 september 2010 om journalistik och nya medier – att skapa en offentlig sfär i Europa (2010/2015(INI)) och den tyske förbunds-presidenten Joachim Gaucks tal om Europa den 22 februari 2013 – <http://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/EN/JoachimGauck/Reden/2013/130222-Europe.html>.

⁷⁰ <http://europa.eu/citizens-2013/>.

⁷¹ http://ec.europa.eu/european-debate/index_en.htm.

BILAGA 1

Uppföljning av rapporten om EU-medborgarskapet 2010: 25 åtgärder som slutförts

I rapporten om EU-medborgarskapet 2010 skisserades 25 åtgärder som kommissionen planerade för att undanröja de främsta hinder som EU-medborgarna möter när de vill utöva sina EU-rättigheter i olika sammanhang i sina dagliga liv. I denna bilaga redovisas de huvudsakliga åtgärder som kommissionen vidtagit för att fullgöra sina åtaganden från 2010⁷².

Makars förmögenhetsförhållanden – åstadkomma rättslig klarhet om vad som gäller när makar kommer från olika medlemsstater – åtgärd 1

Kommissionen antog den 16 mars 2011 **två förslag till förordningar om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om**

- makars förmögenhetsförhållanden⁷³, och

- förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap⁷⁴.

De föreslagna förordningarna syftar till att hjälpa internationella par som försöker lösa förmögenhetsfrågor i samband med äktenskapsskillnad, hemskillnad eller bortgång att identifiera tillämplig lag och behörig domstol. De innehåller också regler om erkännande och verkställighet av domar som gäller ett pars förmögenhet i alla medlemsstater genom ett enhetligt förfarande. Det betyder att par skulle kunna spara uppskattningsvis 2 000–3 000 euro per mål i genomsnitt, beroende på målets komplexitet.

Undanröja besvärliga och kostsamma formaliteter för användning av handlingar rörande civilstånd och underlätta tillgång till domstolsprövning i andra medlemsstater – åtgärderna 2 och 3

Åtgärd 2

Den 14 december 2010 utfärdade kommissionen **en grönbok**, *Minskad byråkrati för medborgarna: att underlätta fri rörlighet i fråga om officiella handlingar och erkännande av verkningarna av civilståndshandlingar⁷⁵*, och inledde ett **offentligt samråd** fram till den 10 maj 2011. **Den 24 april 2013 lade kommissionen fram ett förslag till förordning⁷⁶** som kommer att göra det lättare för medborgare att säkra erkännande av officiella handlingar som krävs i gränsöverskridande situationer (t.ex. födelseattester, dödsattester eller vigselbevis samt handlingar som rör fastigheter). De föreslagna reglerna innebär minskad byråkrati genom enklare administrativa förfaranden. De kommer även att leda till minskade översättningskostnader i samband med användning av officiella handlingar inom EU. Genom förslaget fastställs också flerspråkiga EU-standardformulär som medborgare kan begära för bl.a. födelse, vigsel och bortgång.

Åtgärd 3

Kommissionen lanserade i juli 2010 den **europiska e-juridikportalen**, där **relevant rättsinformation om möjligheter till rättslig prövning i EU samlas på ett och samma ställe**. Medborgare som ska hantera händelser som skilsmässa, bortgång, rättstvist eller flytt

⁷² Uppföljningen av de 25 åtgärder som lades fram i 2010 års rapport kommer att uppdateras regelbundet – http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/factsheets/pdf/table_of_actions_en.pdf.

⁷³ KOM(2011) 126.

⁷⁴ KOM(2011) 127/2.

⁷⁵ KOM(2010) 747.

⁷⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om främjande av medborgares och företags fria rörlighet genom förenkling av godtagandet av vissa officiella handlingar i Europeiska unionen och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012, COM(2013) 228.

och som behöver hävda sina rättigheter inför en domstol i ett annat EU-land, kan där snabbt få svar på ett antal frågor. De kan t.ex. hitta en rättstillämpare i ett annat land, få reda på hur man undviker kostsamma domstolsärenden genom medling, var talan ska väckas, vilken medlemsstats lagstiftning som är tillämplig i deras fall och om de har rätt till rättshjälp.

Stärka skyddet för misstänkta, tilltalade och brottsoffer – åtgärderna 4 och 5

Åtgärd 4

Kommissionen lade den 8 juni 2011 fram ett **förslag till direktiv⁷⁷ om rätt till advokat i straffrättsliga förfaranden och rätt till kontakt med tredje part vid frihetsberövande** för att se till att alla tilltalade i brottmål har samma grundläggande rättigheter, oavsett deras nationalitet och i vilket EU-land förfarandena genomförs. Detta förslag innehåller EU-omfattande miniminormer när det gäller rättigheterna för misstänkta och tilltalade att få tillgång till advokat och för frihetsberövade personer att kontakta en tredje part som de själva utsett, t.ex. en släkting, arbetsgivare eller konsulär myndighet⁷⁸.

Åtgärd 5

Den 18 maj 2011 lade kommissionen fram

- **ett meddelande om stärkta rättigheter för brottsoffer i EU⁷⁹**, där kommissionens ståndpunkt när det gäller insatser för brottsoffer beskrivs,
- **ett förslag till direktiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer⁸⁰**, som syftar till att förstärka gällande nationella bestämmelser med EU-omfattande miniminormer, så att alla offer har samma grundläggande rättigheter, oavsett deras nationalitet och i vilket av EU-länderna brottet äger rum, och
- **ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden⁸¹** (som kompletterar 2012 års direktiv om den europeiska skyddsordern⁸², som gäller skyddsåtgärder i brottmål). Syftet med förslaget är att säkerställa att våldsoffer kan förlita sig på skyddsåtgärder som utfärdats mot förövaren även om de reser eller flyttar till ett annat EU-land.

Till följd av kommissionens förslag antogs **den 25 oktober 2012 direktiv 2012/29/EU⁸³ om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem**. De minimiregler som fastställs i det direktivet garanterar bl.a. att offer behandlas respektfullt, får information om sina rättigheter och om ärendet och aktivt kan medverka i förfarandet. De garanterar också att stöd till brottsoffer ges i alla medlemsstater och att offer med specifika skyddsbehov på grund av sin sårbarhet (däribland barn) identifieras och får ett tillräckligt skydd.

⁷⁷ KOM(2011) 326.

⁷⁸ Förslaget är en av en rad åtgärder som införs för att fastställa tydliga rättigheter i hela EU och skydda människors grundläggande rätt till en rättvis rättegång och till försvar. Ett [direktiv](#) om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden trädde i kraft i november 2010 och ska införlivas med nationell lagstiftning senast den 27 oktober 2013, och ett [direktiv](#) om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden trädde i kraft den 21 juni 2012 och ska införlivas senast den 2 juni 2014.

⁷⁹ KOM(2011) 274.

⁸⁰ KOM(2011) 275.

⁸¹ KOM(2011) 276.

⁸² Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 (EUT L 338, s. 2).

⁸³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF (EUT L 315, s. 57).

Undanröja beskattningsproblem i gränsöverskridande situationer, särskilt när det gäller beskattning av bilar⁸⁴, och förenkla omregistreringsförfaranden för bilar – åtgärd 6

Kommissionen offentliggjorde den 20 december 2010⁸⁵ **meddelandet Avskaffande av gränsöverskridande skattehinder för EU-medborgare**, där man identifierade de allvarligaste skatteproblem som EU-medborgare möter i gränsöverskridande situationer och tillkännagav sin avsikt att lägga fram förslag på vissa specifika områden samt, mer allmänt, att hjälpa medlemsstaterna att göra sina skattesystem mer förenliga med varandra och att samarbeta bättre för EU-medborgarnas skull. Kommissionen identifierade också överträdelser av EU-lagstiftningen och vidtog åtgärder mot de berörda medlemsstaterna där det var nödvändigt.

I **meddelandet om dubbelbeskattning på den inre marknaden** av den 11 november 2011⁸⁶ belystes de främsta problemen med dubbelbeskattning i EU och konkreta åtgärder som kommissionen kommer att föreslå för medlemsstaterna för att ta itu med dem. Exempelvis föreslogs att ett forum för dubbelbeskattning inrättas och att medlemsstaterna antar en uppförandekod och en tvistlösningsmekanism.

Den 15 december 2011 antog kommissionen ett **heltäckande initiativ om arvsbeskattning, inklusive en rekommendation**⁸⁷ för att ge medlemsstaterna incitament att ta itu med problemen med dubbel eller flerfaldig beskattning av samma arv. Kommissionen gav också medlemsstaterna vägledning om hur de ska göra sina system för arvsskatt icke-diskriminerande. Dessutom gjorde kommissionen en översyn av medlemsstaternas skattebestämmelser vid gränsöverskridande arvsskiften och vidtog åtgärder mot medlemsstaterna i fråga där det var nödvändigt. Under 2014 kommer kommissionen att lägga fram en rapport.

Kommissionen inledde ett **offentligt samråd** som pågick från den 3 mars till den 26 maj 2011 för att identifiera de huvudsakliga svårigheter som EU-medborgarna möter i samband med registrering av bilar som tidigare registrerats i en annan medlemsstat. Med den utgångspunkten antog kommissionen den 4 april 2012 **ett förslag till en förordning om avsevärt förenklade omregistreringsförfaranden**⁸⁸. Syftet med detta initiativ är att minska onödiga administrativa bördor, vilket kan ge besparingar på totalt minst 1,5 miljarder euro per år för företag, medborgare och registreringsmyndigheter.

För att ta itu med de svårigheter som EU-medborgare möter i samband med gränsöverskridande beskattning av bilar lade kommissionen den 14 december 2012 fram **meddelandet Att stärka den inre marknaden genom att undanröja gränsöverskridande skattehinder för personbilar**⁸⁹, för att klargöra EU-reglerna om bilskatter och identifiera bästa praxis som medlemsstaterna bör införa. Det handlar t.ex. om att informera medborgarna om deras rättigheter och skyldigheter i samband med tillämpningen av bilskatter i gränsöverskridande situationer och att återbetala en del av registreringsavgiften för bilar som permanent överförs till en annan medlemsstat, för att undvika dubbelbeskattning. I det bifogade arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar⁹⁰ ger kommissionen en översikt över det rättsliga skydd som EU-medborgare och ekonomiska aktörer har tillgång till enligt EU-lagstiftningen.

⁸⁴ Även registrerings- och vägskatte.

⁸⁵ KOM(2010) 769.

⁸⁶ KOM(2011) 712.

⁸⁷ 2011/856/EU.

⁸⁸ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förenklad överföring av motorfordon registrerade i en annan medlemsstat på den inre marknaden, COM(2012) 164.

⁸⁹ COM(2012) 756.

⁹⁰ SWD(2012) 429.

Hjälpa EU-medborgarna att till fullo dra nytta av gränsöverskridande sjukvård och e-hälsoteknik – åtgärd 7

Direktiv 2011/24/EU om patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård⁹¹ trädde i kraft den 24 april 2011 och ska införlivas med nationell lagstiftning senast den 25 oktober 2013. Det klargör patienters rättigheter att få tillgång till säker, högkvalitativ behandling över EU:s gränser och få ersättning för den.

Genom direktiv 2011/24/EU inrättades ett **nätverk av nationella myndigheter med ansvar för e-hälsa** – nätverket för e-hälsa. Ett av nätverkets mål är att utarbeta riktlinjer med en minimiuppsättning patientuppgifter för att underlätta gränsöverskridande utbyte av sådana uppgifter mellan medlemsstaterna⁹². Nätverket kommer dessutom att stödja medlemsstaterna i utvecklingen av gemensamma metoder för identifiering och autentisering för att underlätta överföring av uppgifter.

Kommissionen offentliggjorde dessutom den 6 december 2012 ett **arbetsdokument från kommissionens avdelningar om den gällande EU-lagstiftningens tillämplighet på telemedicintjänster**⁹³ för att klargöra regelverket för telemedicintjänster som tillhandahålls över gränser. Detta dokument åtföljde kommissionens handlingsplan för e-hälsa 2012–2020, som beskriver EU:s vision för att öka användningen av e-hälsa och patienternas och hälso- och sjukvårdspersonalens inflytande vid användningen av e-hälsa.

För att **européerna ska få säker tillgång till medicinska uppgifter om det egna hälsotillståndet på Internet** finansierar kommissionen slutligen – från januari 2012 till och med utgången av 2014 – **två pilotprojekt**⁹⁴ som innefattar över 20 regioner i olika medlemsstater.

Se till att rätten till konsulärt skydd för nödställda EU-medborgare i tredjeländer fungerar fullt ut – åtgärd 8

Den 23 mars 2011 lade kommissionen fram **meddelandet Konsulärt skydd i tredjeländer för EU-medborgare – Läget för närvarande och vägen framåt**⁹⁵, där man tillkännagav konkreta åtgärder för att öka verkningsfullheten hos EU-medborgarnas rätt att få hjälp i tredjeländer, även vid kriser, av alla medlemsstaters diplomatiska och konsulära myndigheter. Samma dag **lanserade kommissionen en särskild webbplats för konsulärt skydd**⁹⁶ avsedd för medborgare som vill ha information om konsulärt skydd, adresser till konsulat och diplomatiska representationer i länder utanför EU och tillgång till reseinformation från medlemsstater.

Den 14 december 2011 antog kommissionen ett **förslag till direktiv om konsulärt skydd för EU-medborgare utomlands**⁹⁷.

Öka medborgarnas kunskap och förbättra tillvaratagandet av deras rättigheter när de köper semesterpaket och när de färdas som passagerare eller turister, samt undanröja hinder för personer med funktionshinder – åtgärderna 9, 10, 11 och 12

⁹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (EUT L 88, 4.4.2011, s. 45).

⁹² Nätverket stöds i det avseendet av den gemensamma åtgärden för förvaltning av e-hälsa (eHGI) och den gemensamma åtgärden för patientregister (PARENT).

⁹³ SWD(2012) 414.

⁹⁴ Projekten [SUSTAINS](#) and [PALENTE](#).

⁹⁵ KOM(2011) 149.

⁹⁶ <http://ec.europa.eu/consularprotection>.

⁹⁷ KOM(2011) 881.

Åtgärd 9

Kommissionen har gjort en grundlig bedömning av marknaden för paketresor, inklusive möjliga politiska alternativ för att reagera på förändringarna på denna marknad sedan det gällande direktivet antogs 1990. Det handlar i synnerhet om införandet och utvidgningen av internet som distributionskanal, vilket har ändrat konsumenternas sätt att organisera sin semester. Kommissionen har nyligen hållit flera samråd med konsumentorganisationer, näringslivsintressenter och medlemsstater och räknar med att offentliggöra sitt förslag till fortsatta åtgärder till sommaren 2013.

Åtgärd 10

Ny EU-lagstiftning som trädde i kraft 2012 och 2013 garanterar att passagerare har samma grundläggande rättigheter överallt i Europa, oavsett om de reser med flyg, tåg, båt eller buss: **Förordning (EU) nr 1177/2010⁹⁸ för passagerare som reser till sjöss och på inre vattenvägar** trädde i kraft den 6 januari 2011, och **förordning (EU) nr 181/2011⁹⁹ om passagerares rättigheter vid busstransport** trädde i kraft den 20 mars 2011. De nya reglerna säkerställer att passagerare som reser med dessa transportsätt har rätt till information och assistans när något blir fel med deras resa. Framför allt ska personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet få skydd och kostnadsfri assistans under resor.

Kommissionen organiserade mellan 2010 och 2012 en **Europatäckande informationskampanj om passagerarrättigheter** med information om flyg- och tågpassagerares rättigheter i Europa, inklusive det Europaomfattande informationsevenemanget "Airport Day" som hölls på 28 flygplatser den 4 juli 2012. Kommissionens arbete för att öka medborgarnas medvetenhet om passagerarrättigheter inom alla transportsätt kommer att gå vidare med en ny Europatäckande informationskampanj som ska inledas under 2013 och pågå till mitten av 2015.

Vidare föreslog kommissionen den 13 mars 2013 en revidering av flygpassagerares rättigheter¹⁰⁰, som skulle skärpa tillämpningen av dessa rättigheter genom ett förtydligande av de juridiska texterna, förstärkt kontroll av efterlevnaden av lagstiftningen och förbättrade system för handläggning av reklamationer.

Åtgärd 11

Kommissionen antog den 15 november 2010 **handikappstrategin 2010–2020¹⁰¹**, som syftar till att ge människor med funktionsnedsättning de redskap de behöver för att kunna ta till vara sina rättigheter och bli fullt delaktiga i samhället. Strategin är inriktad på att undanröja hinder på åtta huvudsakliga områden: tillgänglighet, delaktighet, lika rättigheter och likabehandling, sysselsättning, utbildning, socialt skydd, hälsa samt utrikespolitik.

Den 11 april 2011 lade kommissionen fram en **rapport om förordning (EG) nr 1107/2006 om flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet¹⁰²**,

⁹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 av den 24 november 2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004, (EUT L 334, 17.12.2010, s. 1).

⁹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004, (EUT L 55, 28.2.2011, s. 1).

¹⁰⁰ COM(2013) 130.

¹⁰¹ KOM(2010) 636.

¹⁰² Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om tillämpning och resultat av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet, KOM(2011) 166.

där man identifierade oklara områden i samband med tillämpningen av förordningen. Som en uppföljning av denna rapport offentliggjorde kommissionen i juni 2012 **riktlinjer**¹⁰³ **för nationella myndigheter och berörda parter inom luftfartssektorn** med klargöranden för att förbättra tillämpningen av förordningen. Kommissionens nya informationskampanj som ska inledas i mitten av 2013 kommer att innefatta särskilda åtgärder för passagerare med funktionshinder och nedsatt rörlighet. Den 11 mars 2013 antog kommissionen **direktiv 2013/9/EU**¹⁰⁴, där fler uttryckliga väsentliga krav läggs till när det gäller järnvägssystemets tillgänglighet för personer med funktionshinder och passagerare med nedsatt rörlighet.

En annan del av kommissionens arbete gäller den kontinuerliga processen med att **standardisera tillgängligheten i den byggda miljön**. Kommissionen har gjort en undersökning som beskriver den fragmenterade situationen i EU och ger en översikt över mer än 250 föreskrifter, standarder och riktlinjer och kommer under 2013 att arbeta för att utveckla en europeisk standard.

Dessutom delade kommissionen den 3 december 2012 för tredje gången ut **Access City-priset**. Detta pris delas ut varje år på Europadagen av personer med funktionshinder till en stad med över 50 000 invånare som tar föredömliga initiativ för att förbättra tillgängligheten i stadsmiljön. Vinnarna hittills är Berlin 2012, Salzburg 2011 och Avila 2010.

Slutligen höll kommissionen mellan den 12 december 2011 och den 29 februari 2012 **ett offentligt samråd** för att förbereda **ett lagstiftningsförslag om tillgänglighet**. Detta initiativ syftar till att personer med funktionshinder ska ha tillgång till viktiga varor och tjänster i medlemsstaterna. Det kommer även att gynna människor med nedsatt rörlighet, t.ex. äldre.

Åtgärd 12

För att öka konsumenternas förtroende för turismtjänster inrättar kommissionen ett europeiskt kvalitetsmärke för att säkra en konsekvent bedömning av kvaliteten hos de tjänster som konsumenterna erbjuds. Kommissionen vill också öka antalet medborgare som kan åka på semester, trots funktionshinder, svårigheter med koppling till ålder eller ekonomiska problem. Man strävar därför efter att öka medvetenheten bland företagen om fördelarna med att investera i tillgänglighet, uppmuntra turism under lågsäsong och genomföra särskilda kommunikationsinsatser för att främja hållbara turistmål.

Öka konsumenternas kunskaper om rättigheter och möjligheter att få rättelse samt underlätta en snabb och billig utomrättslig lösning av konsumenttvister – åtgärderna 13 och 14

Åtgärd 13

I enlighet med målet för den digitala agendan för Europa att främja medvetenhet och förståelse för medborgarnas digitala rättigheter presenterade kommissionen den 17 december 2012 **kodexen för EU-onlinerättigheter**¹⁰⁵. Denna kodex medför inga nya rättigheter men redogör på ett *öppet och begripligt sätt* för de viktigaste principer och rättigheter enligt EU-lagstiftningen som skyddar medborgarna när de utnyttjar onlinetjänster och köper varor på nätet och vid tvister med dem som tillhandahåller dessa tjänster. Även om kodexen inte i sig

¹⁰³ SWD(2012) 171, http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/air/doc/prm/2012-06-11-swd-2012-171_en.pdf

¹⁰⁴ Kommissionens direktiv om ändring av bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/57/EG om driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet inom gemenskapen, EUT L 68, s. 55.

¹⁰⁵ Kodexen finns i fullständig version och sammanfattning på webbplatsen för [den digitala agendan för Europa](#), och en förenklad version finns på portalen [Ditt Europa–Privatpersoner](#) i en ny avdelning om [rättigheter på nätet](#).

är verkställbar är rättigheterna och principerna verkställbara enligt den nationella lagstiftning som införlivar de EU-regler som de härrör från.

Åtgärd 14

För att underlätta en snabb och billig utomrättslig lösning av konsumenttvister i EU lade kommissionen den 29 november 2011 fram ett paket med lagstiftningsförslag som innefattade ett förslag till direktiv om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister¹⁰⁶ och ett förslag till förordning om tvistlösning online vid konsumenttvister¹⁰⁷. Europaparlamentet och rådet antog båda förslagen i december 2012. Lagstiftningen kommer att offentliggöras i juni 2013.

- **Direktivet om alternativ tvistlösning för konsumenter** kommer att göra det möjligt för konsumenter att lösa tvister med näringsidkare utanför domstol när de har ett problem med en produkt eller en tjänst som de köpt (utom tvister på hälso- och sjukvårds- och utbildningsområdet) genom att vända sig till ett alternativt tvistlösningsorgan (t.ex. skiljeman, förlikningsman, medlare, ombudsman eller reklamationsnämnd). Det alternativa tvistlösningsorganet bör uppfylla särskilda kvalitetskrav (t.ex. öppenhet, opartiskhet, rättvisa och effektivitet) och bör offentliggöra resultatet av förfarandet inom 90 dagar. Näthandlare måste också informera konsumenterna om alternativ tvistlösning.

- Genom **förordningen om tvistlösning online vid konsumenttvister** skapas en EU-omfattande onlineplattform som ger konsumenter och företag en enda ingång för lösning online inom 90 dagar av tvister som rör näthandel. Näthandlare måste också informera konsumenterna om tvistlösning online.

Alternativ tvistlösning och tvistlösning online är snabbare, billigare och enklare än domstolsförfaranden och väntas ge Europas konsumenter en besparing på omkring 22,5 miljarder euro per år.

Kommissionen har även inriktat sig på att främja medling, eftersom det kan ge avsevärda tids- och penningbesparingar för medborgarna. EU-reglerna om medling finns i ett direktiv¹⁰⁸ som antogs den 21 maj 2008 och skulle införlivas av medlemsstaterna senast den 21 maj 2011. Kommissionen inledde i juli 2012 en **undersökning för att grundligt utvärdera medlemsstaternas införlivande av direktivet**, med inriktning även på vikten av att främja en omfattande användning av medling för en mer medborgarvänlig rättslig prövning. Denna analys bör också göra det möjligt för kommissionen att avgöra om det finns behov av ytterligare åtgärder.

Underlätta EU-medborgares rörlighet inom EU och utövandet av deras socialförsäkringsrättigheter – åtgärderna 15 och 16

Åtgärd 15

Kommissionen har **strikt övervakat** att EU:s regler om fri rörlighet införlivas och tillämpas fullständigt och korrekt i hela EU. Det har lett till att flertalet medlemsstater har ändrat sin lagstiftning eller förbundit sig att inom en viss tidsfrist anta ändringar för att säkra fullständig efterlevnad av reglerna. Bland de problem som lösts finns felaktigt eller ofullständigt införlivande av bestämmelser i EU-lagstiftningen om rätten till inresa och uppehälle för familjemedlemmar till EU-medborgare, inklusive partner av samma kön, villkoren för

¹⁰⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG, KOM(2011) 793.

¹⁰⁷ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tvistlösning online vid konsumenttvister, KOM(2011) 794.

¹⁰⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/52/EG av den 21 maj 2008 om vissa aspekter på medling på privaträttens område.

utfärdande av viseringar och uppehållskort för familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare samt skydd mot utvisning. I sju av de tolv överträdelseförfaranden som inletts har kommissionen skickat motiverade yttranden till de berörda medlemsstaterna, vilket är sista steget innan frågan hänskjuts till EU-domstolen. En närmare bedömning finns i rapporten om arbetet för ett väl fungerande EU-medborgarskap 2011–2013 (enligt artikel 25 i EUF-fördraget), som bifogas rapporten om EU-medborgarskapet 2013.

Den 26 april 2013 lade kommissionen fram ett förslag till **direktiv om att underlätta utövandet av arbetstagares rätt till fri rörlighet**¹⁰⁹. Förslaget syftar till att förbättra genomförandet av arbetstagarnas rätt till fri rörlighet och förhindra diskriminering på grund av nationalitet. Det kommer bl.a. att krävas att medlemsstaterna inrättar organ på nationell nivå som informerar om rättigheterna för mobila EU-arbetstagare och hjälper personer som diskrimineras på grund av nationalitet. Medlemsstaterna måste dessutom garantera mobila arbetstagare i EU som anser att de diskriminerats effektiva möjligheter till prövning på nationell nivå. De ska även se till att sammanslutningar och organisationer som fackföreningar och icke-statliga organisationer kan delta i administrativa eller rättsliga förfaranden till stöd för diskriminerade migrerande arbetstagare i EU eller på deras vägnar.

För att öka EU-medborgarnas medvetenhet och se till att de enkelt kan få tillgång till information om rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom EU offentliggjorde kommissionen 2010 enkel och användarvänlig information om tillämpliga EU-regler och om hur denna rättighet kan utnyttjas på den **särskilda portalen Ditt Europa**¹¹⁰, där man också får tillgång till personliga stödtjänster, och i broschyren *Ditt Europa – dina rättigheter*¹¹¹ från 2012. Dessutom offentliggjorde man 2013 en **uppdaterad version av vägledningen** för EU-medborgare om rätten att röra sig och bosätta sig i EU, där deras rättigheter och möjligheter beskrivs på ett lättbegripligt sätt¹¹².

Åtgärd 16

För att hjälpa medborgare som flyttar i Europa att utöva sina socialförsäkringsrättigheter utvecklar kommissionen **EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information)**, ett it-system som hjälper socialförsäkringsorgan i hela EU att utbyta information snabbare och säkrare. Genom detta system sker kommunikationen mellan nationella socialförsäkringsorgan med hjälp av strukturerade elektroniska handlingar, i stället för med pappersdokument. Detta system kommer att medföra stora fördelar för medborgarna, eftersom det möjliggör en bättre hantering och snabbare beräkning och utbetalning av socialförsäkringsförmåner och färre fel vid bearbetningen av fordringarna.

Kommissionen och medlemsstaterna utvecklar nu det centrala systemet och kommer att inrikta sina fortsatta insatser på att stödja de nationella socialförsäkringsorganens förberedelser inför övergången till ett elektroniskt system.

Undanröja hinder för utövandet av medborgarnas politiska rättigheter – åtgärderna 17, 18, 19 och 20

Kommissionens initiativ för att undanröja hinder som EU-medborgare möter när de vill delta i val till Europaparlamentet redovisades i kommissionens meddelande av den 12 mars 2013 ***Inför 2014 års val till Europaparlamentet – att se till att valet genomförs på ett ännu mer***

¹⁰⁹ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare, COM(2013) 236.

¹¹⁰ http://europa.eu/youreurope/citizens/residence/index_sv.htm.

¹¹¹ <http://bookshop.europa.eu/en/your-europe-your-rights-pbKM3212120/>.

¹¹² <http://bookshop.europa.eu/en/freedom-to-move-and-live-in-europe-pbNE3210299/>.

*demokratiskt och effektivt sätt*¹¹³ och sammanfattas i rapporten om arbetet för ett väl fungerande EU-medborgarskap 2011–2013 (enligt artikel 25 i EUF-fördraget), som åtföljer rapporten om EU-medborgarskapet 2013.

I detta avsnitt sammanfattas de framsteg som gjorts i arbetet med de två ytterligare frågor som beskrivs i rapporten om EU-medborgarskapet 2010.

För det första har kommissionen, som anges under **åtgärd 18, strikt övervakat** att alla medlemsstater tillåter EU-medborgare från andra länder **att bilda eller bli medlemmar i politiska partier**. Principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet kräver inte bara att kravet på medborgarskap för att unionsmedborgare ska få ställa upp som kandidater eller rösta i kommunala val och val till Europaparlamentet formellt upphävs, utan även att åtgärder som skulle kunna hindra dem att utöva denna rättighet på lika villkor, såsom garanteras i fördraget, avskaffas.

Att förbjuda unionsmedborgare från andra länder att bli medlemmar i ett politiskt parti är att beröva dem möjligheten att använda sig av den främsta plattformen för politiskt deltagande, i synnerhet vid val, och inverkar negativt på deras möjligheter att bli valda i förhållande till möjligheterna för landets egna medborgare. Kommissionen har vidtagit åtgärder mot sju medlemsstater, och fyra ärenden har kunnat klaras upp och avslutas på ett tillfredsställande sätt.

För det andra inledde kommissionen, såsom anges under **åtgärd 20**, under 2011 **en politisk dialog** med de medlemsstater **vars medborgare riskerar att förlora sina politiska rättigheter i ursprungslandet** (berövas sin rösträtt) om de bor i en annan medlemsstat under en viss tid. Syftet var att identifiera alternativ för att se till att EU-medborgare inte förlorar sin rätt att delta i nationella val i något land som en följd av att de utövat sin rätt till fri rörlighet. Kommissionen sände bl.a. skrivelser till de berörda medlemsstaterna, där man redogjorde för sina synpunkter och efterlyste bidrag till en gemensam reflexion. Svaren gav klagöranden i fråga om gällande lagar och principer samt om diskussioner om liknande frågor på nationell nivå. Dialogen belyste behovet av att försöka finna konstruktiva sätt att gå vidare för att främja medborgarnas deltagande i EU:s demokratiska liv på alla nivåer, såsom närmare förklaras och utvecklas under åtgärd 12 i denna rapport om EU-medborgarskapet.

Tillhandahålla lättillgänglig information till medborgarna om deras EU-rättigheter – åtgärderna 21 och 22

Åtgärd 21

De senaste tre åren har kommissionen eftersträvat en **närmare integration** av **Europa Direkt-tjänsterna** – Europa Direkts **kontaktcentrum** och nätverket av omkring **450 Europa Direkt-informationskontor** samt webbportalen **Ditt Europa–Privatpersoner** för att erbjuda medborgarna en **fullständigt flerspråkig informationsplattform med flera kanaler: Internet, telefon, e-post och personliga besök**.

Portalen Ditt Europa portal har gjorts om helt och erbjuder nu **användarvänlig praktisk information på 22 språk** om EU-rättigheter och nationella genomförandebestämmelser ur ett användarperspektiv. För mer personlig rådgivning vägleds besökarna till relevanta hjälp- och stödtjänster (t.ex. Europa Direkt, Ditt Europa – Rådgivning, Solvit, Eures, ECC-Net). Utvecklingen av portalen fortsätter, i synnerhet genom ett intensivare samarbete med medlemsstaterna för att garantera tillgången till landsspecifik information om EU-medborgares rättigheter (t.ex. kontaktpunkter vid nationella myndigheter, vägledning om särskilda förfaranden som ska följas eller handlingar som ska lämnas för att utöva EU-

¹¹³ COM(2013) 126.

rättigheter samt information om relevanta nationella regler, t.ex. de som gäller vid fastighetsköp). Samtidigt kommer kommissionen att ytterligare stärka Solvit och öka dess synlighet på Internet och i andra sammanhang.

Under 2011 och 2012 fick de **450 Europa Direkt-informationskontoren i alla medlemsstater ingående information** om innehållet på portalen Ditt Europa–Privatpersoner och om hur detta innehåll kan användas för att tillgodose medborgarnas informationsbehov. **Uppdraget för det nya Europa Direkt-nätverket för perioden 2013–2017 omdefinierades** genom att det tydligt angavs att informationskontoren ska fungera som nyckelpartner för informationspunkten och informera om EU genom att hänvisa medborgarna till det relevanta innehållet på Ditt Europa.

Samtidigt strävade kommissionen efter att **göra så många européer som möjligt uppmärksamma på att Europa Direkt och Ditt Europa finns** och utgör den främsta användarvänliga informationspunkten för samlad information om EU-rättigheter. Som en följd av dessa informationsinsatser **ökade antalet frågor som besvarades av Europa Direkts kontaktcentrum med över 20 % 2012 jämfört med 2011. Ditt Europa lockade också betydligt fler besökare (nästan 4,3 miljoner besökare 2012, jämfört med 2,4 miljoner 2011 och 1,5 miljoner 2010).** Färska användarundersökningar visar på en hög grad av tillfredsställelse: 70 % av besökarna hittar åtminstone en del av den information de letar efter, och 93 % av användarna ger portalen betyget tillfredsställande eller bättre¹¹⁴.

Åtgärd 22

Med stöd och samordning av kommissionens representationskontor i EU-länderna blev **Europa Direkt-informationskontoren viktiga redskap för information om EU-rättigheter** på lokal, regional och nationell nivå. Representationerna förstärkte också sitt samarbete med Ditt Europa – Rådgivning för att erbjuda medborgarna personlig rådgivning i rättsliga frågor.

Europa Direkt-informationskontoren fungerar i dag som de **huvudsakliga kontaktpunkterna för information på lokal nivå**: de besvarar frågor från de lokala målgrupperna eller vägleder medborgarna till tematiska EU-informationstjänster och kontaktpunkter på nationell nivå. Under 2012 upprättades en automatisk anslutning mellan nätverket och Europa Direkts kontaktcentrum i Bryssel. Tack vare denna kanal kan varje lokalt Europa Direkt-informationskontor ställa frågor från medborgarna direkt till kontaktcentrumet.

I det fortsatta arbetet för en effektivare tillgång till den information medborgarna behöver om hur de kan utnyttja sina EU-rättigheter inför **kommissionen nu principen att alla ska få hjälp vart de än vänder sig**, dvs. sömlösa förbindelser mellan Europa Direkt och tematiska EU-informationstjänster så att medborgarnas frågor alltid får svar från rätt informationstjänst oavsett till vilken kontaktpunkt de ställs.

Kommissionens representationskontor i medlemsstaterna har gjort en rad insatser för att informera och nå ut till medborgarna i frågor som rör medborgerliga rättigheter, antingen med en tematisk koppling eller mer allmänt, och **har också aktivt informerat om EU:s medborgarinitiativ** med hjälp av en rad olika kommunikationsmetoder. Under 2012 blev Europa Direkts kontaktcentrum den centrala kontaktpunkten för information om EU:s medborgarinitiativ.

¹¹⁴ Resultat från en intressentundersökning som genomfördes mellan den 18 december 2012 och den 1 februari 2013 för att bedöma relevansen och nyttan hos Ditt Europa efter moderniseringen 2009 och från en pop-up-enkät som gjordes direkt på portalen i januari/februari 2013 för att ta reda på mer om besökarnas profil och deras tillfredsställelse med portalen.

Åtgärd 23

På grundval av ett förslag från kommissionen utropade rådet och Europaparlamentet 2013 till **Europaåret för medborgarna**¹¹⁵. Syftet med året (www.europa.eu/citizens-2013) är att öka unionsmedborgarnas medvetenhet om deras EU-rättigheter och den politik och de program som finns för att stödja utövandet av de rättigheterna. Man vill även främja debatt om EU-politiken och stärka det medborgerliga och demokratiska deltagandet i den politiken.

Europaåret för medborgarna ger medborgarna många tillfällen runtom i Europa att debattera dessa viktiga frågor. För nå målen för Europaåret samarbetar kommissionen nära med många intressenter, institutioner och intresserade parter, som alla är viktiga informationsförmedlare, för att se till att Europaårets budskap når ner till lokal nivå.

Inom sjunde ramprogrammets program för samhällsvetenskap och humaniora, som förvaltas av kommissionen, ägnas dessutom ett verksamhetsområde åt ”Europeiska unionens medborgare”. Forskningen på detta område syftar till att främja kunskapen om EU-medborgarskapet, öka medvetenheten och sprida forskningsresultat i den akademiska världen och bland beslutsfattare, organisationer i det civila samhället och allmänheten. Kommissionen har finansierat en rad olika tvärvetenskapliga forskningsprojekt som specifikt inriktas på frågor som handlar om att ge EU-medborgarna en känsla av demokratiskt egenansvar och deltagande¹¹⁶.

Åtgärd 24

Den 15 november 2011 och den 14 december 2011 lade kommissionen fram sina **förslag om de kommande programmen Rättigheter och medborgarskap**¹¹⁷ respektive **Ett Europa för medborgarna**¹¹⁸. Båda dessa förslag syftar till **att ge finansiellt stöd för EU-medborgarskap på ett sätt som präglas av konsekvens och komplementaritet**. Programmet Rättigheter och medborgarskap kommer att inriktas på de rättigheter som följer med EU-medborgarskapet, medan programmet Ett Europa för medborgarna kommer att främja medborgarnas deltagande i unionens demokratiska liv. De två programmen kommer att komplettera varandra så att synergieffekter kan utnyttjas och dubbelarbete undvikas.

Kommissionens övergripande mål när dessa förslag utformades var **rationalisering och förenkling**¹¹⁹. Det innebär att dessa program är helt och hållet anpassade till budgetförordningen, vilket i princip betyder att de kommer att omfattas av samma övergripande regler och kommer att gynnas av de förenklingar som införts i den nya budgetförordningen.

Åtgärd 25

För att säkra högkvalitativ rapportering och förbättra informationen om Europafrågor lanserades **nya program på Euronews under våren 2011, och en Brysselbaserad studio**

¹¹⁵ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1093/2012/EU av den 21 november 2012 om Europaåret för medborgarna (2013) (EUT L 325, 23.11.2012, s. 1).

¹¹⁶ En översikt finns på http://ec.europa.eu/research/social-sciences/research_en.html.

¹¹⁷ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Rättigheter och medborgarskap för perioden 2014–2020, KOM(2011) 758.

¹¹⁸ Förslag till rådets förordning om inrättande av programmet ”Ett Europa för medborgarna” för perioden 2014–2020, KOM(2011) 884.

¹¹⁹ Se kommissionens meddelanden av den 8 februari 2012, *Förenklingsplan för den fleråriga budgetramen 2014–2020*, COM(2012) 42, och den 20 september 2012, *Första resultatavlan över förenklingen av den fleråriga budgetramen 2014–2020*, COM(2012) 531.

invigdes den 14 juni 2011. Det har lett till att den dagliga rapporteringen om EU-frågor har förbättrats och blivit livligare med fler debatter och intervjuer och även program med deltagande av medborgare. Kommissionen har dessutom undertecknat ett partnerskapsavtal med Euronews som gjort det möjligt att stödja dessa initiativ på längre sikt.

BILAGA 2 – Tolv nya nyckelåtgärder för att förbättra EU-medborgarnas liv

1. Kommissionen kommer att föreslå en översyn av förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen och undersöka om överföringen av arbetslöshetsersättning kan förlängas utöver de tre obligatoriska månaderna, så att det blir lättare för medborgarna att söka arbete i ett annat EU-land. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att utnyttja de gällande reglerna till fullo så att arbetssökande ges möjlighet att få arbetslöshetsersättning i upp till sex månader när de söker arbete i en annan medlemsstat.
2. För att hjälpa unga EU-medborgare att utveckla sin kompetens och ta sig in på arbetsmarknaden kommer kommissionen under 2013 att utarbeta kvalitetskriterier för praktikprogram. Kommissionen kommer även under 2013 att lägga fram ett initiativ för att modernisera Eures så att arbetsförmedlingar på nationell nivå får en förstärkt roll och ökat inflytande och samordningen av arbetskraftens rörlighet i EU förbättras. Vid sidan av reformen av Eures kommer kommissionen att inleda ett pilotinitiativ för att förbättra informationsutbytet om möjligheter till praktik och lärlingsutbildning i andra EU-länder genom Eures.
3. Under 2013 och 2014 kommer kommissionen att arbeta på lösningar för att undanröja hinder som EU-medborgare och deras familjemedlemmar som är bosatta i ett annat EU-land än sitt eget möter när det gäller identitets- och uppehållshandlingar som utfärdas av andra medlemsstater, bl.a. genom frivilliga enhetliga europeiska handlingar för medborgare där det är tillämpligt.
4. Kommissionen kommer under 2013 att ta initiativ för att främja bästa skattepraxis i gränsöverskridande situationer och säkra en korrekt tillämpning av EU-lagstiftningen för att göra det enklare för EU-medborgare som rör sig eller verkar över gränserna att hantera olika skatteregler och framför allt undvika dubbelbeskatning.
5. Med utgångspunkt i sitt arbete för att förbättra trafiksäkerheten för EU-medborgarna kommer kommissionen under 2014 att vidta åtgärder för att inrätta en ”fordonsinformationsplattform” för att underlätta erkännandet av trafiksäkerhetsintyg, så att det blir enklare och säkrare för medborgarna att resa till ett annat EU-land med bil.
6. Kommissionen kommer att underlätta rörlighet för personer med funktionshinder inom EU genom att under 2014 stödja utvecklingen av en ömsesidigt erkänd EU-legitimation för funktionshindrade, för att garantera lika tillgång till vissa förmåner i EU (framför allt inom transport, turism, kultur och fritid).
7. Kommissionen kommer före utgången av 2013 att föreslå ett paket med rättsakter för att ytterligare stärka medborgarnas processuella rättigheter när de misstänks eller tilltalas i samband med straffrättsliga förfaranden, med beaktande av den särskilda situationen för barn och sårbara medborgare.
8. Kommissionen kommer före utgången av 2013 att se över det europeiska småmålsförfarandet för att underlätta tvistlösning i samband med köp i ett annat EU-land.
9. Kommissionen kommer under våren 2014 att i nära samarbete med nationella tillsynsmyndigheter och berörda parter utveckla en mall för angivande av väsentliga krav på nätet för att göra informationen om digitala produkter tydligare och lätt att jämföra. Man kommer också under våren 2014 att inleda en särskild EU-omfattande informationskampanj om konsumenträttigheter.

10. Kommissionen kommer att vidta åtgärder för att se till att lokala förvaltningar ges verktyg för att få full förståelse för EU-medborgarnas rätt till fri rörlighet.
11. Kommissionen kommer under 2013 att göra det tydligare och enklare för medborgarna att få reda på vart de ska vända sig för att hävda sina rättigheter genom att ge användarvänlig vägledning på sin centrala webbplats Europa.
12. Kommissionen kommer att
 - främja EU-medborgarnas medvetenhet om de rättigheter som följer med EU-medborgarskapet, särskilt valrättigheterna, genom att på Europadagen i maj 2014 lägga fram en handbok där dessa rättigheter presenteras på ett tydligt och enkelt sätt,
 - föreslå konstruktiva sätt att göra det möjligt för EU-medborgare som bor i ett annat EU-land att till fullo medverka i EU:s demokratiska liv genom att låta dem behålla sin rösträtt i nationella val i ursprungslandet, och
 - under 2013 undersöka sätt att stärka och utveckla ett europeiskt offentligt rum, med utgångspunkt i befintliga nationella och europeiska strukturer, för att det offentliga samtalet inte längre ska vara uppdelat längs nationella gränser.